

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKİYE COĞRAFYASI

176254

SEFERİHİSAR
ŞEHİR ETÜDÜ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZİ YÖNETEN : PROF.DR. METİN TUNCEL

İSTANBUL 1998

İŞİN KARACA (13519)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

GİRİŞ..... 1

COĞRAFİ KONUM (GENEL ÖZELLİKLER)..... 4

I. BÖLÜM

SEFERİHİSARIN COĞRAFİ GEÇMİŞİ..... 5

SELÇUKLULAR ZAMANINDA SEFERİHİSAR..... 7

BEYLİKLER ZAMANINDA SEFERİHİSAR..... 9

OSMANLILAR ZAMANINDA SEFERİHİSAR..... 9

SEFERİHİSARIN KURTULUŞU..... 11

II. BÖLÜM

NÜFUS..... 13

III. BÖLÜM

YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ..... 18

a) YERLEŞME SAHA İLİŞKİSİ..... 18

b) İKAMETGAH SAHALARI..... 19

1-HIDIRLIK..... 22

2-CAMİ KEBİR..... 23

3-TURABİYE..... 24

4-ÇOLAK İBRAHİM..... 26

5-TEPECİK..... 28

6-SIĞACIK..... 31

c) MESKEN ÖZELLİKLERİ..... 36

d) CADDE VE SOKAK SİSTEMİ..... 39

e) ŞEHRİN GELİŞİM YÖNLERİ VE BUNLARI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.. 41

IV. BÖLÜM

ŞEHRİN BAŞLICA FONKSİYONLARI VE BUNLARIN DAĞILIŞ SAHASI... 44

a) İKTİSADİ FONKSİYONLAR..... 44

1-SANAYİ FONKSİYONU..... 44

2-TİCARET FONKSİYONU..... 46

3-TARIM FONKSİYONU..... 48

b) İDARİ FONKSİYONLAR..... 49

c) ULAŞIM FONKSİYONU..... 50

d) ASKERİ FONKSİYON..... 51

d) TURİZM FONKSİYONU..... 52

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER..... 57

HARİTALARIN LİSTESİ..... 61

BİBLİYOGRAFYA..... 62

ÖNSÖZ

İstanbul Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsünde yüksek lisans tezi olarak Seferihisar'ın şehir coğrafyasını araştırdım.

Tez konusu şehirde yaptığım çalışmalarda şehir yetkililerinden ve şehir halkından çok samimi yardım gördüm. Kendilerine ilgi ve yardımlarından ötürü teşekkür ederim.

Tez konumla ilgili çalışmalarım sırasında yol gösteren , takıldığım noktalarda yardımlarını esirgemeyen ve tezimin düzenlenmesinde gösterdiği ilgisi nedeniyle Sayın hocam Prof. Dr. Metin TUNCEL'e teşekkürü borç bilirim.

Seferihisar'la ilgili çalışmalarımda bana zaman ayıran Seferihisar Kaymakamı Mustafa İNGENÇ'e , Seferihisar Belediye Başkanı Ethem ÇALIŞ'a , Fen işleri ve Halkla İlişkiler personeline teşekkür ederim.

Seferihisar'la ilgili çalışmalarımda yararlandığım “ Seferihisar Tarihi , Coğrafyası ve Teos Hakkında Bilgiler” eserinin yazarı İ.Engin TURAN'a ayrıca teşekkür ederim.

Seferihisar'ı tez konusu olarak seçmemde etken olan ailemden gördüğüm yardımı ve desteği unutmayacağım.

1998 – İSTANBUL
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ
IŞIN KARACA
(13519)

GİRİŞ

Seferihisar , İzmir iline 45 Km. Uzaklıkta ve denizden 18 m. yükseklikte kurulmuş bir şehirdir. Yerleşimi çok eskilere dayanan Teos antik kentinin önemini kaybetmesiyle , onun mirasçısı olarak günümüze ulaşmıştır.

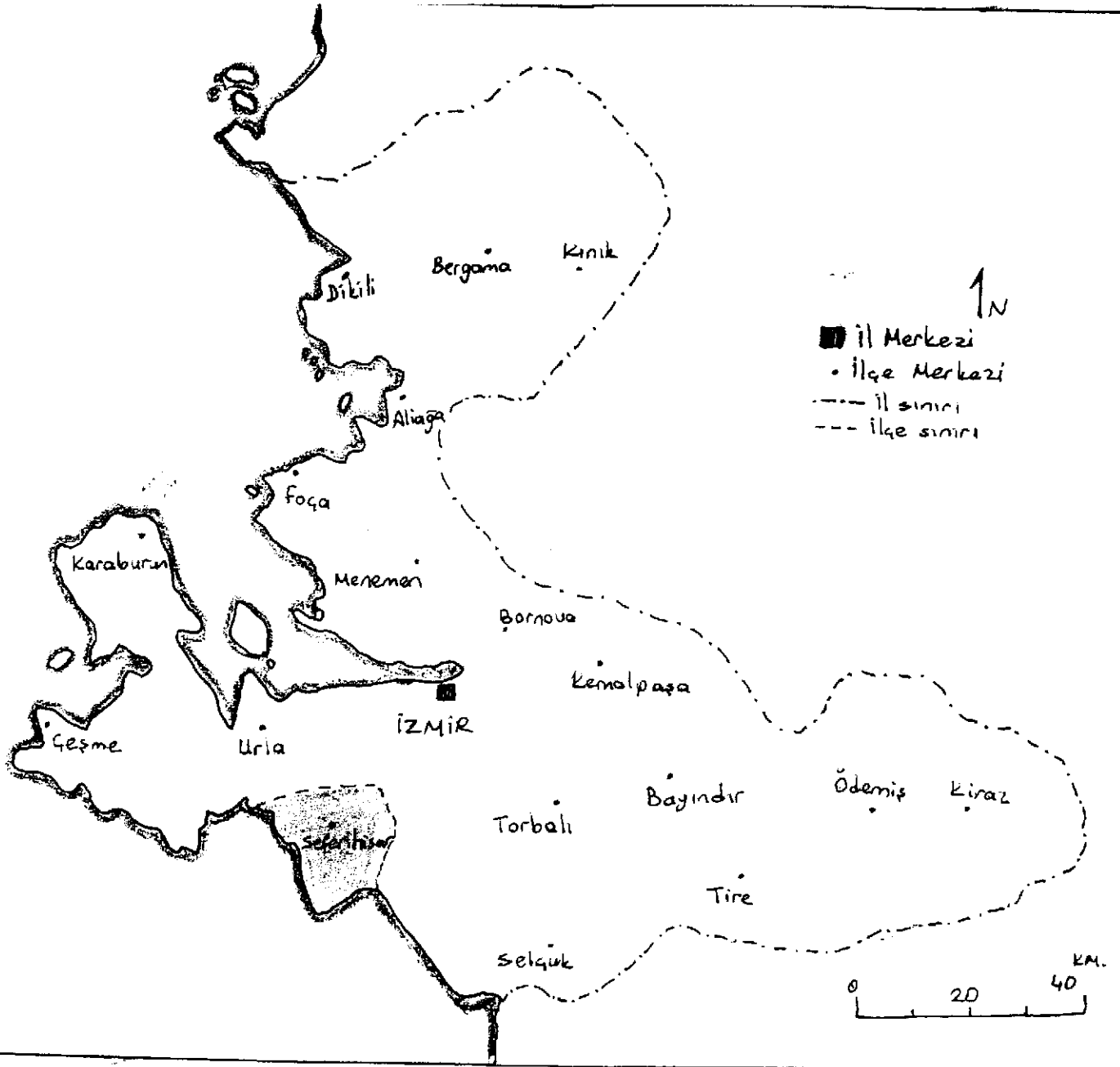
1985 yılında İzmir – Çeşme otobanının yapılması ve İzmir – Gümüldür – Kuşadası yolunun buradan geçmesi ile dikkati çeken şehirde , deniz turizmine elverişli olması nedeniyle nüfus artışı görülmektedir. Bu gelişmeyi çevredeki yeni yapılara bakarak anlamak mümkündür. Hızlı artış gösteren , İzmir – Seferihisar karayolu çevresinde ve denize yakın alanlarda yoğunluk taşımaktadır.

Akdeniz ikliminin egemen olduğu şehirde , verimli Seferihisar ovası tarım faaliyetlerini olumlu etkilerken , küçük çaplı tarıma dayalı endüstride kendini göstermiştir. Narenciye üretiminin yanında zeytin ve çeşitli sebzelerin tarımı da yapılmaktadır. Balıkçılık ise Sığacık limanında halkın geçimine katkı sağlamaktadır.

Kirlenmemiş doğası , Sığacık Kalesi ve Teos Antik Kenti gibi tarihi yapıları , sıcak su kaynakları ile önemli bir potansiyeli oluşturan şehir , tanıtım ve turistik yatırımlar beklemektedir.

Önceleri Camii Kebir , Çolak İbrahim , Turabiye ve Hıdırlık mahallelerinden oluşan şehire , Tepecik ve Sığacık eklenince dağınık bir yerleşim özelliği kazanmıştır. Bugün arada kalan narenciye bahçelerinin korunması nedeniyle bu özelliği devam etmekle birlikte , yeni yapıların artışı da , şehrin alansal genişlemesine neden olmaktadır.

İzmir ilinin güneybatısında yer alan bu şehirde tarihi özellikleri , bu günkü durumunun hakkında bilgi verilerek şehrin tarımsal ve turistik potansiyeli ve sorunları üzerinde durulmuştur.

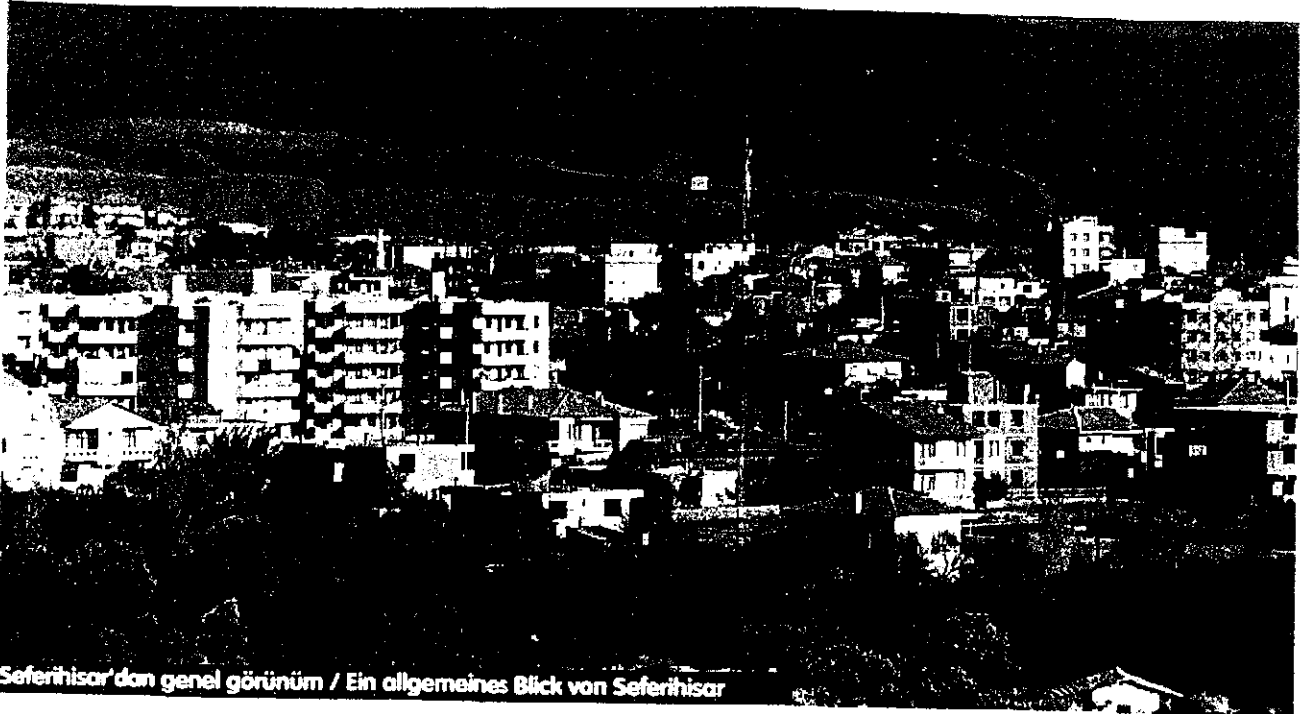

SEFERİHİSAR

Coğrafi Konum (Genel Özellikler) :

Seferihisar $38^{\circ}12'$ kuzey paralelleri ile $27^{\circ}04'$ doğu meridyenlerinin kesiştiği noktada İzmir'e 45 Km. uzaklıkta tepelerle çevrili bir düzlük içinde deniz seviyesinden 18 m. yüksekte kurulmuştur.

İzmir – Urla – Çeşme asfaltı ile İzmir – Çeşme otobanının İzmir'den 22 Km. batıda Seferihisar'a dönen ve Seferihisar – Gümüldür – Özdere – Selçuk – Kuşadası yönüne uzanıp Akdeniz'e bağlanan asfalt yolun İzmir'den itibaren 45. Km. sin de yer alır. Ulaşım karayolu ile sağlanmaktadır.

Seferihisar'dan genel görünüm / Ein allgemeines Blick von Seferihisar

Seferihisar'ın Genel Görünümü

I. BÖLÜM

SEFERİHİSAR'IN COĞRAFI GEÇMİŞİ :

Seferihisar'ın ne zaman kurulduğu hakkında elimizde kesin veriler olmadığına göre , yörenin tarihsel merkezi olan Teos'un önemini kaybettikten sonra , bu kentin onun mirasçısı olduğu anlaşılıyor. Bu nedenle şehrin tarihi olmasa bile yörenin tarihinin antik Teos' un tarihiyle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Ege havzası medeniyetinin başlangıcı M. Ö 4000 – 3000 yıllarına iner . Bu süre içinde Ege 'de GİRİT – MORA – İYONYA ve ADALAR medeniyetleri görülür. “ Küçük Asya Tarihi “ adlı eserin yazarı Şarl TEXIER Teos' u M. Ö. 2000 yıllarında Akalardan kaçan Giritliler tarafından kurulmuş olan Karyalıların bir şehri olarak gösterir. MÖ. 1190 yıllarında Dorların önünden kaçan Aka'lar ve bazı Yunan kavimleri Batı Anadolu sahillerine göçmeye başlamış. Böylece halk karışmış ve yerhiler azınlıkta kalarak İyon şehri halini almıştır.

Teos Harabelerinden Bir Kesit

M. Ö. 900 lerde Teos , Milet , Piriylene , Efes , Siram , Kolofon , Kaloom , Eritre birleşerek bir İyon federasyonu kurdular. Bu federasyon maden işlemede , deniz ve kara ticaretinde , bankacılıkta dünyaca ün aldı.*

Heredot tarihine göre M.Ö . 546 'da Persler Lidya'yı yıkınca İyonya Perslere karşı savunma durumunda kaldı. İyon şehirlerinin Persler tarafından işgali üzerine Teosluların büyük bölümü Kuzey Karadeniz kıyılarında yeni yerleşim yerleri aramışlar.** M.Ö. 545 – 540 yılları arasında Trakya'daki Abdera kentini kurmuşlardır.*** Göçlerden sonrada zenginliğini koruyan Teos M.Ö.476 da 17 gemi ile Atina safında Attik – Delos deniz birliğine katılmıştır.**** İkinci Peleponnes savaşlarında Atinalıların Sicilya felaketi üzerine İspartalıların Zoro ve Papası Takes' in aracılığıyla Isparta hakimiyetini tanımış , Atinalıların kara tarafına yaptırmış olduğu surların yıkılmasına ses çıkarmamıştır. Bu surlar 4 yy. Sonlarında mabetlerle birlikte tekrar Atinanın yardımıyla yaptırılmıştır. Bu günkü kalıntıların çoğu ve sur izleri bu yüzyıla aittir.

Romalıların Anadolu'ya hakimiyetinden sonra Teos bir süre Bergama krallığına bağlı kalmıştır.

* Büyük Dünya Tarihi --- Jacques Pirenni

** Mansel , A.M. Ege ve Yunan Tarihi 1984 Ank. Sf.125

*** Akurgal, E. Anadolu Uygarlıkları 1989 İst. Sf.389

**** Bayburtoğlu , C. Arkeoloji , 1988 Ank. Sf.377

M.Ö. 17 yy. da Roma imparatoru Tiberyus döneminde Ege de şiddetli depremler başlamış , bu depremler aralıklı olarak iki yüzyıl kadar sürmüştür. Bütün Ege şehirleri yıkıntıları tamire çalışsalar da depremler üst üste gelmiş ve şehirler yıkılmıştır. Halk deprem bölgesini terk etmiş ve burası harabe halini almıştır.

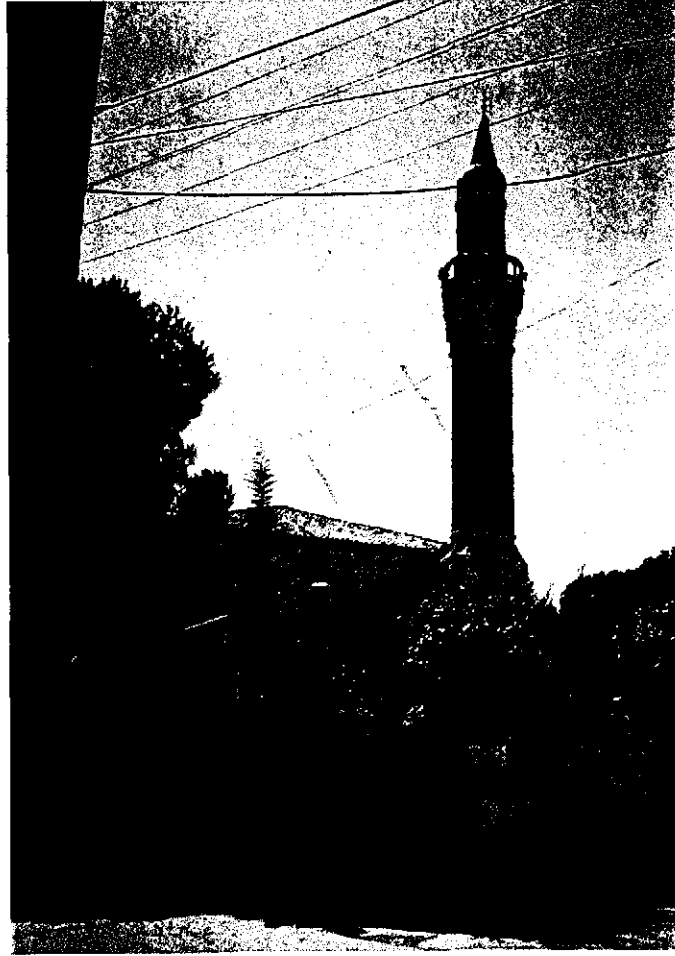
Teos ' ta Arkaik , Helenistik , Roma çağı kalıntıları bulunmaktadır. Bunlar ; Dionios tapınağı , tiyatro , küçük tiyatro , surlar ve liman kalıntılarıdır.

Seferihisar topraklarında Kimmerler , 7. ve 6 ncı yüzyılın bir bölümüne kadar Lidyalılar , 6 yy.da Persler , 5 yy.da Atina , İsparta , 4 yy.da Persler ve 4 yy. İkinci yarısında Bergama Krallığı , sonlarında Makedonyalılar , 3 yy.da Romalılar ve 12 yy.a kadar Bizanslılar egemen olmuştur.

Selçuklular Zamanında Seferihisar .

1084 yılında Selçuklu komutanlarından Emir Çaka Bey tarafından zapt olunmuş , 1097 de Haçlı seferlerine maruz kalmış ve 1101 de yeniden Emir Çaka Bey tarafından zapt edilmiştir. Selçuklu Sultanı 1.Kılıç Aslan ölünce Anadolu'da çıkan karışıklıkta Batı Anadolu'ya yeniden Bizanslılar sahip olmuş , 1147 –1149 da ki II . Haçlı seferi sonrasında Selçuklu Sultanı Mesut bölgeyi kesin olarak Selçuklulara katmıştır. Şehirde Selçuklulardan kalma Cami , Mescit , Hamam , Köprü gibi eser ve kalıntılara , çevresinde ise Bizans kalıntılarına rastlanmaktadır.

Rivayete göre Selçuklu akıncı beylerinden Emir Çaka Beye bağı Koçi Bey , Bali Bey , Errahman Bey birlikte Seferihisar'a gelmişler ve maiyetlerindeki göçmenleri iskan ederek her biri yerleştikleri alana birer cami veya mescid , hamam ve kuyu yaptırmışlardır. Bunlardan Koçi Bey Mescidi ve hamamı kalıntıları Turabiye mahallesindedir. Bali Bey mescidi bugünkü Zafer İlköğretim Okulunun batı cephesinde olup , okul inşaatı ile ortadan kalkmıştır. Kocaçay kenarındaki Ballı Kuyuda yok olmak üzeredir. Errahman Beyin yaptırdığı kuyu Errahman mevkiindedir.

Ulu Cami

Bugünkü Ulu Cami , Hıdırlık Cami , Turabiye cami , Kütük Minare Cami , Tepecik ve Sığacık Camileri bu yerleşimlerden daha sonra selçuklular ve Osmanlılar tarafından yapılmıştır. Çınar hamamı , Eyyüboğlu hamamı , Hereke (Düzce) Medrese ve külliyesi de yerleşimden sonra yapılmış eserlerdir.

Beylikler Zamanında Seferihisar

1308 yılında Selçukluların dağılması üzerine 1320'de Aydınogullarının hakimiyetinde kalan Seferihisar* , 1394 yılında Osmanlılara geçti. 1402 Ankara savaşında Osmanlı Devleti yenilince , Timur İzmir ve Seferihisarı zaptetti. Bir süre sonra Timur çekilince 1425 yılına kadar Seferihisar yeniden Aydınogullarının elinde kaldı. Aydınogullarından Cüneyt Beyin ölümünden sonra 1425 yılında Seferihisar kesin olarak Osmanlı hakimiyetine girmiş oldu.**

Osmanlılar Zamanında Seferihisar

Seferihisar II. Beyazıt zamanında korsan Kara Durmuş'un üssü olmuş , Kapudan Paşa eyaletine bağlı ve Tersane-i Amire Kethüdası sancağı dahilinde bir kazanın merkezidir.***

* Uzunçarşılı, İ.H. Osmanlı Tarihi Ankara 1968 Cilt-1 Sf.19

** Akın , H. Aydınogulları Tarihi Hakkında Ankara 1968 Sf.83

*** Darkot , B. "İzmir Sivrihisarı" maddesi; İslam Ansiklopedisi İstanbul Cilt-10 Sf.727

16 yy.da Kanuni Sultan Süleyman Rodos seferine hazırlanırken Sığala' da (Sığacık) 1521 – 1522 yıllarında Sığacık Kalesini inşa ettirmiştir. Yapıldığı yer o zamanda meskun idi. Bu nedenle bir dış kale, birde koğuş tabir edilen askerin günlük hayatını geçirdiği iç kale ile bu iç kalenin denize bakan kısmında iki burç ve iki kapı bulunmaktadır. Köyü saran asıl kaleninde Kuşadası , Ayasuluk ve Seferihisar adlarıyla anılan üç kapısı bulunmaktaydı. Günümüzde kuzey ve güney yönlerinde “ Aşağı kapı , Yukarı kapı “ olarak anılan iki kapısı halen kullanılmaktadır. Sığacık Kalesinin yüksek ve kuvvetli surları Teos artığı taşlardan örülmüştür. Osmanlı döneminin önemli bir deniz üssü konumundaki Sığacık Kalesi * , daha sonraları Sığacık gümrük kontrol merkezi olmuştur.

Osmanlı toprak bölünüşünde Has arazi içinde bulunan Seferihisar' ın geliri III Murat'ın annesi Valide Sultan tarafından Mekke'ye verilmiş ve uzun yıllar arazinin gelirinden alınan pay Kabe'ye harcanamak üzere Mekke emirine gönderilmiştir.

Evliya Çelebi 17 yy.da Seferihisar adının Sivrihisar olmasına rağmen burada hisar bulunmadığı , bağlar içinde yükselen kayaların hisara benzediğinden bahsetmekte , 4 mahalle , bahçeli 1200 ev , 3 hamam , 7 çeşme , çarşısında 20 dükkanın bulunduğu kasabanın ürünlerinin bol , halkı zengin kasaba olarak tanımlamıştır. **

* Darkot , B. Tuncel , M. Ege Bölgesi Coğrafyası İstanbul 1995 Sf.45

** Darkot , B. “İzmir Sivrihisar'ı” maddesi ; İslam Ansiklopedisi, İstanbul Cilt-10 Sf.727

1850 yılında İzmir , Aydın vilayetinin merkezi olunca , 1884 yılında Seferihisar Nahiyesi de Belediye teşkilatına kavuşmuştur. O zamanki mülki idare yapısına göre : İzmir – Aydın – Manisa - Denizli , Aydın vilayetini oluşturuyor idi. Bu vilayetin merkezi önceleri Aydın iken 1850 yılında İzmir olmuştur. Aydın , Manisa , Denizli mutasarrıflık (Liva) olarak İzmir'e bağlanmıştır. Söke Sancak , Urla kaza (Kaymakamlık) Seferihisarda Nahiyeye merkezi idi.

1884 yılında ilçe olan Seferihisar'ın mahalleleri şunlardır ; Camii Kebir , Hıdırlık , Turabiye , Çolak İbrahim Bey , Tepecik ve Sığacık.

15 MAYIS 1919 ' a kadar halkın % 50 si Rum ahali , % 50 si de yerli ve Mora göçmeni Türk ahaliden oluşurdu. Bu tarihte İzmir yunanlılar tarafından işgal edilince hakimiyet Rumlara geçmiştir.

Seferihisar 'ın Kurtuluşu

Sosyal sınıfların başında gelen ağa ve eşraf birbirleriyle geçinemezdi. Can ve malını korumak için düşmanla iyi geçinme yolunu tutmuştu. Bu dönemde Atatürk Erzurum Kongresinden sonra bölgenin nüfuslu kişilerine mektup yazarak milli teşkilatın kurulmasında yardıma çağırılmıştır. Seferihisar eşrafından Rahmi Beye de böyle bir mektup gelmiş , ancak halkta beklenen hareket görülmemiştir.

Atatürk büyük nutkunda bu üzücü durumu şöyle anlatır ;

“ Şayanı dikkattir ki İzmir'in , Manisa'nın , Aydın'ın işgali ; yapılan bunca tecavüz ve zulüm hakkında henüz millet aydınlanmamış ve milli varlığa vurulan bu feci darbeye karşı , açıkça bir üzüntü ve şikayeti duyulmamıştır.” *

1920 de milis kuvvetlerinden biri olan Çolak İbrahim Bey Müfrezesi 3. Süvari Tümeni namı ile Garp Cephesi emrine bir süvari tümeni yapılmıştır. Çolak İbrahim Bey Kızılçullu dolaylarından hareketle Seferihisar'ın doğusundaki dağ geçitlerinden ilerlemek sureti ile 11 Eylül 1922 tarihinde öğleden sonra Seferihisar'a girmiştir. Giriş yönü Koca Çaydan bugünkü Kurtuluş Caddesine (o zamanki Sığirtmaç Sokağı.) doğrudur.** Bayramlarda halen bu giriş canlandırılır. 1982 yılında belediye tarafından yapılan Çolak İbrahim Bey 'in iki büstünden birisi Çolak İbrahim Bey mahallesindeki parka , diğeri Şehitler Çeşmesi karşısına dikilmiştir.

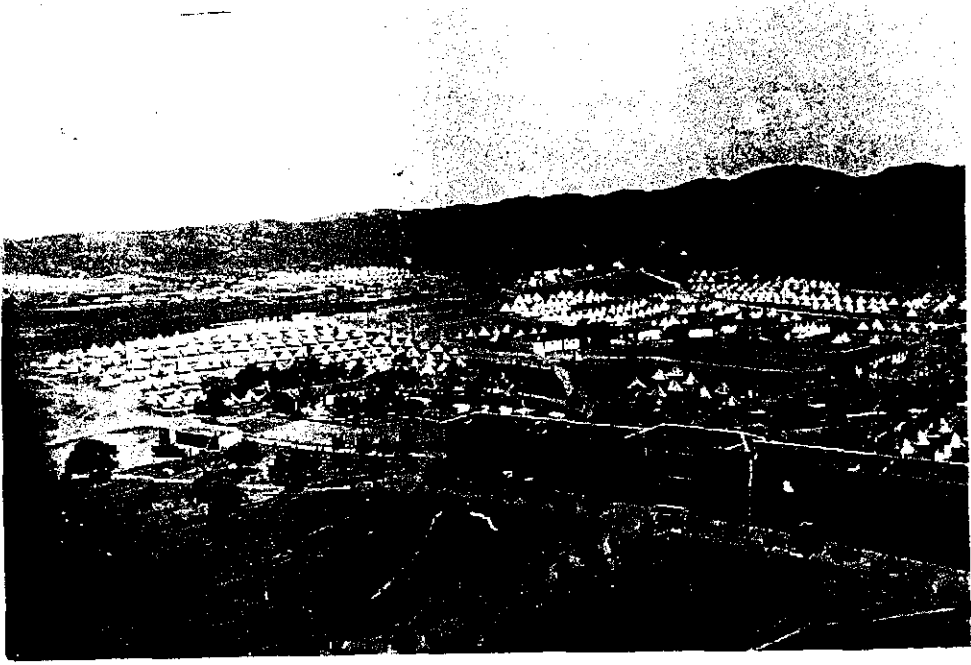
1922 Kasım – Aralık aylarında savaş bozgununun intikamını almak isteyen Rumlar sandalla gelerek Doğanbey sahillerine çıktılar, Doğanbey Karakoluna baskın yaptılar. 1926 yılında İzmir valisi Kazım Dirik Paşa buradaki şehitler anısına İzmir yolu kavşağında Şehitler Çeşmesini yaptırdı ve bir şehitlik inşaa ettirerek şehit mezarlarını bu anıtta topladı.

* Sebahattin Selek – Anadolu İhtilali – Sf.65-83

** Fahrettin Altay – On Yıl Savaş – 1912 – 1922 ve sonrası(İnsel Yay.1970) Sf.284,364,368,369

11 Nisan 1934 yılında Atatürk Mareşal Fevzi Çakmak ile Seferihisar'a gelmiştir. Bu ziyaret 1984 yılından itibaren Seferihisar da resmen kutlanmaktadır.

1951 – 1960 yılları arasında Kore savaşlarına katılan Türk Tugaylarının on yıl süre ile hazırlık eğitimlerini Seferihisar'da yapmaları , ekonomisi içe kapalı olan bu yerleşme yerine bir dönem için canlılık getirmiştir.

Kore Garnizonunun Havadan Görünüşü(Foto Can Şevki SAYER'in Albümünden Alınmıştır.)

II. BÖLÜM

NÜFUS :

Seferihisar'ın kuruluşundan beri oturan yerli halk ile 19 yy.da Yunan isyanı nedeni ile gelen ve özellikle Mora 'dan göç eden insanlar , İstiklal savaşı sonrasında mübadele yoluyla gelen Rumeli muhacirleri en kalabalık gruplardır.

1950' li yıllarda ve 1990'da Bulgaristan ve iç göçlerle , Gediz depreminden kaçan , anarşi nedeniyle doğudan gelen , az miktarda da Karadeniz bölgesinden gelenler bugünkü nüfusu oluşturmuştur. Genç nüfus çoğunluktadır.

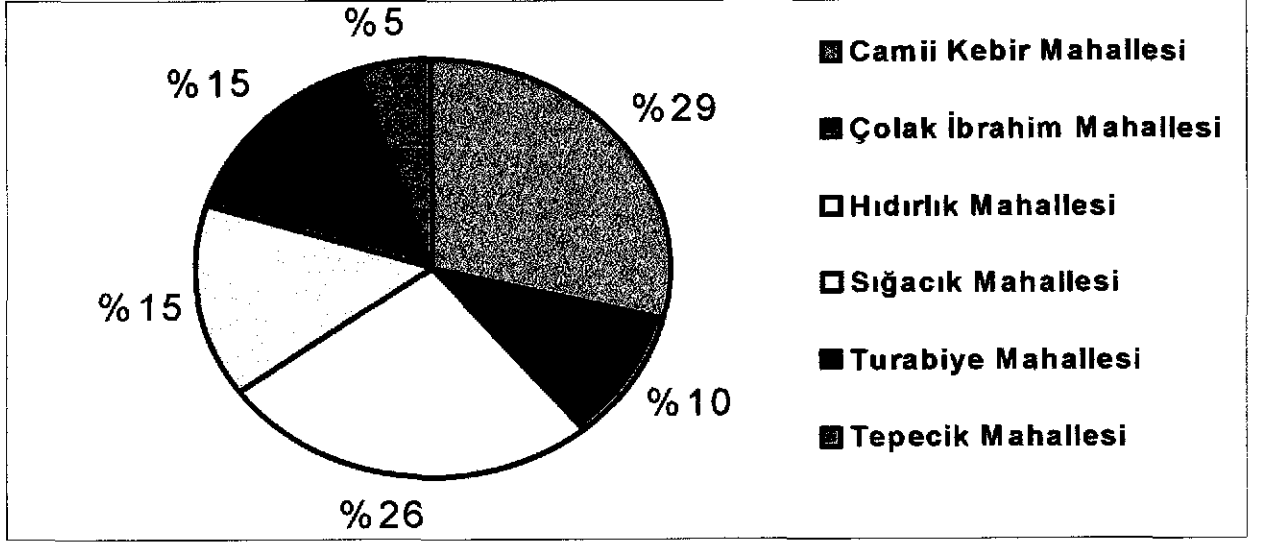
Merkezde nüfus sayımı sonuçları yıllara göre şöyledir.

YILLAR	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
NÜFUS	4206	4269	4416	5269	5670	6484	6405	8168	10720

İlçeden dışarıya göç ; iş bulmak , memuriyet ve öğrenim amaçlıdır . Okuma yazma oranı % 99,6 dır. 1990 yılı nüfus sayımına göre nüfusun mahallelere göre dağılım yüzdeleri şöyledir.

Camii Kebir Mahallesi	: % 29
Çolak İbrahim Mahallesi	: % 10
Hıdırlık Mahallesi	: % 26
Sığacık Mahallesi	: % 15
Turabiye Mahallesi	: % 15
Tepecik Mahallesi	: % 5 dir.

Nüfusun Mahallelere Göre Dağılım Yüzdeleri Grafiği :

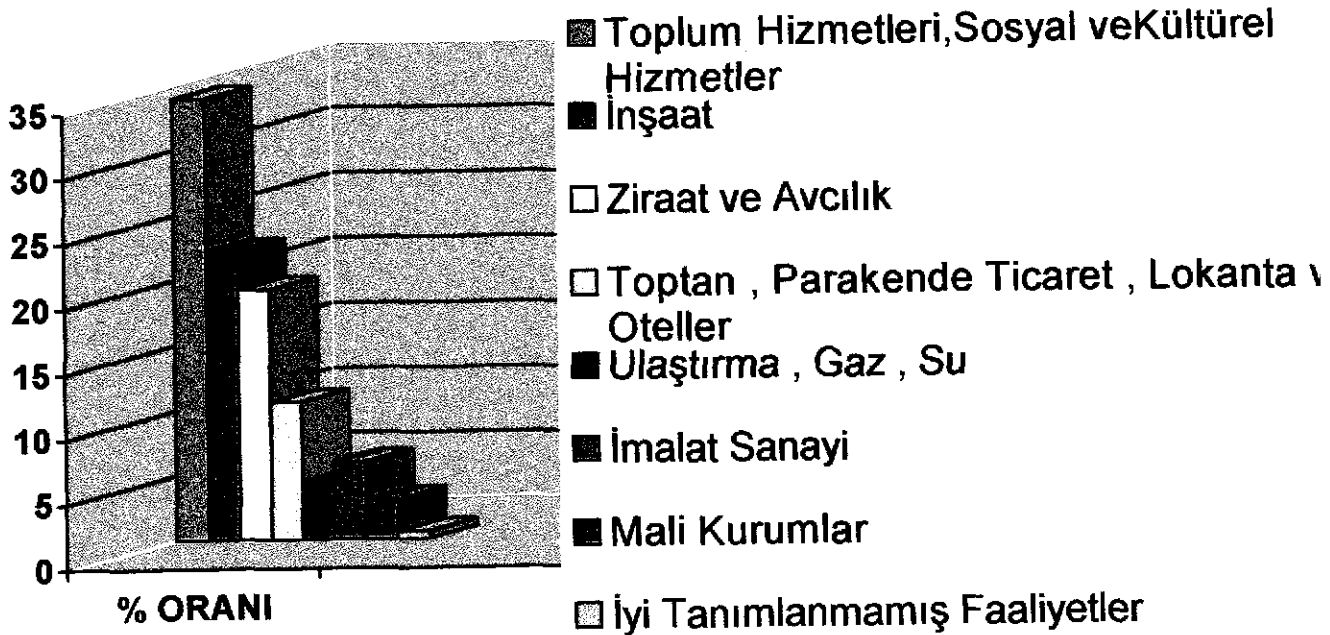

Yukarıdaki verilerde Camii Kebir mahallesi nüfusun büyük bölümünü barındırmaktadır. Diğer mahallelere göre Tepecik ve Sığacık'taki nüfusun daha az olma sebebi , tarım alanlarının geniş yer kaplaması nedeni ile ayrı bir yerleşim ünitesi özelliği göstermeleridir. Yeni yolların yapımı , özellikle Sığacık – Akarca arasındaki turizm potansiyelini artıracaktır. Son yıllarda Sığacık ve Tepecik' te ikinci konutların arttığı ve yapılaşmanın hızlandığı görülmektedir. Yaz aylarında ise nüfus artış göstermektedir.

Camii Kebir – Hıdırlık Mahalleleri yerli halk denilen ve çok eskiden Mora 'dan gelenler , Turabiye Çolak İbrahim Mahalleleri muhacirlerden , Tepecik Mahallesi son 15 yıldır Anadolu' dan (Çorum , Ağrı, Yozgat, Sivas , Karadeniz Bölgesi) gelenler , Sığacık Mahaltesinde Kale dışındaki halk ise Karadeniz Bölgesi ve Ankara – İzmir gibi illerden yazlıkçı olarak gelenlerden oluşmaktadır.

1990 yılı D.İ.E. kayıtlarına göre son haftadaki iktisadi faaliyet kolu ilçe- bucak – köy toplamları ve cinsiyete göre nüfus dağılımı şöyledir.(12 ve daha yukarıdaki yaştaki nüfus)

	Erkek	Kadın	% Oranı
Toplum hizmetleri , sosyal ve kültürel hizmetler	1426	170	33.94
İnşaat	1033	11	22.20
Ziraat ve avcılık	772	134	19.26
Toptan,perakende ticaret,lokanta , oteller	455	42	10.56
Ulaştırma,haberleşme,depolama,elektrik, gaz,su	211	7	4.42
İmalat sanayi	252	28	5.95
Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları yardımcı iş hizmetleri	107	36	3.04
İyi tanımlanmamış faaliyetler	26	2	0.59

Tabloya göre toplum hizmetleri , sosyal ve kültürel hizmetlerle uğraşanlar birinci sırayı alırken , ikinci konutların ve yeni yapılaşmanın artışı özellikle Anadolu'dan göç edenlerin büyük ölçüde çalıştığı inşaat sektörü ikinci sırada yer almaktadır. Ziraat ve avcılık şehirleşme arttıkça % olarak önemini azaltmıştır. Turizmdeki canlılık nedeniyle ticaret , otel ve lokantalarda, pansiyonlardaki artış , bu sektörde çalışanlarda artış görülmesine neden olmuştur.

İlçenin şehir ve köy nüfusu , yüzölçümü ve nüfus yoğunluğu 1990 nüfus sayımına göre aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Toplam			Şehir Nüfusu			Köy Nüfusu			Yüzölçümü	Nüfus Yoğunluğu
Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek		
21406	9350	12056	10720	4437	6283	10686	4913	5773	369 Km	58

Tabloda görüldüğü gibi nüfus yoğunluğu 58 kişi ile Türkiye ortalamasının altındadır.

Grafikte kadınların sayısının erkek nüfusa oranla daha az olduğu görülmektedir.

III. BÖLÜM

YERLEŞİM ÖZELLİKLERİ

a. Yerleşme – Saha İlişkisi

Bir şehrin kuruluşu ve yerleşim düzeni , geçim kaynakları, içme ve kullanma suyunun bulunduğu , ulaşım ve korunma gibi faktörlerle ilişkilidir. Seferihisar' da şehrin varlığını sürdürebilmesi için onu besleyecek hayat sahasına , yani verimli ovaya sahiptir. Bu nedenle Sığacık ve Tepecik mahalleleri tarım arazisini korumak için şehir merkezinden ayrı yerleşim ünitesi olma özelliği göstermektedir. Kentin batısında ve kuzey – güney doğrultusunda İzmir'den gelip Doğanbey – Gümüldür yönünde giden karayolu hemen hemen kentin bu günkü yerleşim alanlarını ayırıcı özelliktedir.

Önceleri Çolak İbrahim , Camii Kebir , Turabiye ve Hıdırlık mahallesindeki tek katlı kerpiç evleri ile 4 mahalleden meydana gelen Seferihisar , 1960 yılından sonra Sığacık ve Tepecik köylerinin , Seferihisar'ın mahallesi durumuna getirilmeleri ile alansal bakımdan genişlemiştir. Yapılan bu düzenleme ile dört mahallesi ile toplu bir yerleşme özelliği gösteren şehrin , bu tarihten sonra yerleşme dokusu , merkez dışında küçük lekeler halinde gelişen iki mahalle ile , dağınık bir özellik kazanmıştır.*

* Ertin Gaye ,Urla Yarımadası Güneydoğusunun Coğrafi özellikleri Türk Coğrafya Dergisi 32.sayı Sf.327 İstanbul 1998

1985 yılında imar plan yetkisinin belediyelere verilmesi ile şehrin alansal gelişmesi hızlanmış, 1986 yılında hazırlanan imar planı ile kuzeye doğru gelişmesi sağlanmıştır.

Turabiye mahallesinin kuzeyinden başlayıp askeri alanlara kadar yerleşim alanları açılmıştır. Askeri alanlar hem doğal hem yapay eşik olarak gelişme alanları ile bugünkü kent yerleşme alanına girmiştir. Kent merkezi bugün Hükümet Konağı ve Belediye çevresinde odaklanmıştır.

Küçük sanayi alanı kuzeyindeki tarım dışı yerleşime uygun meyilli bir kısım alan yerleşimde kullanılabilir. Güneydeki Kocaçay doğal bir engel olarak Tepecik Mahallesi'ni ayırmıştır. Şehrin doğusundaki dağlık alan iskana açılmamış , yerleşim daha çok batıdaki karayolu çevresinde yoğunlaşmıştır. Yeni yapılar tarım alanlarını korumak için karayolu çevresinde dar tutulmuş , kümelenme önlenmiştir. Ancak kuzeyde narenciye bahçelerinin olmadığı alandan sonraki batıdaki bir bölümde yerleşim karayoluna doğru ilerlemektedir.

b) İkametgah Sahaları

Karayolu , İzmir - Gümüldür yolundan ayrılarak Sığacık yolu karşısından kent merkezine ana bağlantı yolu olarak girmektedir. Bu yol genişletilerek iş alanlarına , eski ve yeni iskan alanlarına , diğer yörelere fonksiyonlarına göre hiyerarşik düzen içerisinde ulaştırılmıştır.

Atatürk Heykeli ve Atatürk Caddesi

Doğuya doğru şehir içine giren karayolu (Atatürk Caddesi) kent merkezine ulaşır. Burada belediye binası , taksi durağı , köylere ve İzmir'e giden otobüslerin hareket yeri ,ticaret merkezi olarak en işlek yerdir. Kuzeye dönen yoldan (200 m.kadar ilerde) Hükümet Konağına ulaşılır.Bu yol üzerinde kırtasiyeciler , lokantalar , tuhafiyeciler yer almakta , hemen sokağın batı paralelinde yer alan manavlar çarşısı yöre halkının toplanıp sohbet ettiği kahvehane , manav , fotoğrafçıların bulunduğu çarşı özelliği taşımaktadır.

Manavlar Çarşısı

Belediye binasının önünde şehrin havuzlu büyük parkı yer almaktadır. Yakınında sağlık ocağı , arkasında P.T.T. binası , Tansaş ve bu yolun devamında cuma günleri kurulan halk pazarı yer almaktadır.

Belediye Parkının Eski Görünüşü(Foto Can Şevki SAYER'in Albümünden Alınmıştır.)

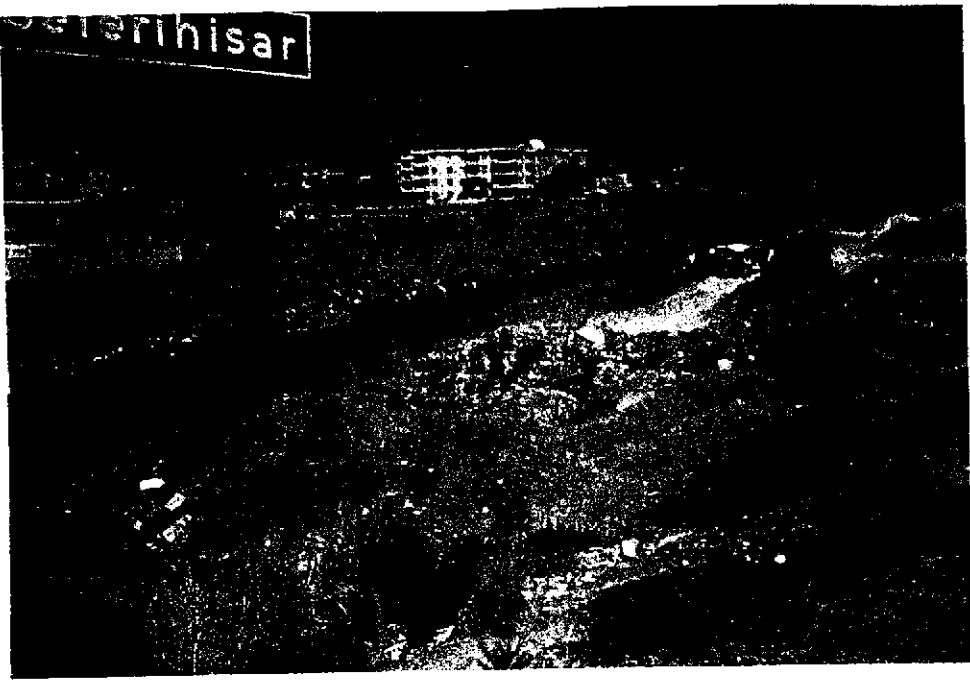
Belediye Parkı

1. Hıdırlık Mahallesi

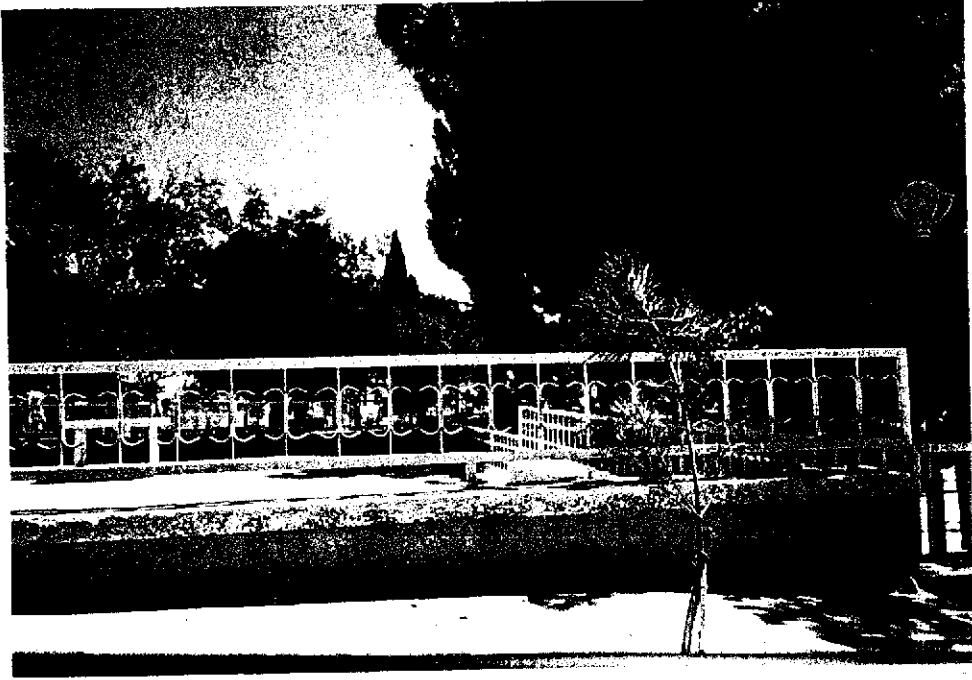
Atatürk Caddesinin güneyinden Kocaçay'a kadar uzanan alanda Hıdırlık mahallesi yer alır. Kocaçaya doğru Hıdırlık caddesi , İnönü caddesi , 11 Eylül caddesi uzanır. Bu caddelere bağlanan dar sokaklar ve eski evlerle beraber , apartmanlarda yer alır. Ana yola yakın olan batı kesimde yerleşim daha yoğundur. Tepelik olan orta kesimde Hıdırlık Camii ve tepenin eteğinde İnönü caddesi üzerindeki Zafer İlkokulu , Halk Eğitim , Sağlık Ocağı , Belediye binasına yakın alanda yer almıştır. Hıdırlık mahallesinin doğusuna gidildikçe yapılanma seyrekleşmiş , sanayi çarşısı ve park alanlarına geniş yer verilmiş , ancak gerekli düzenleme henüz yapılmamıştır. Depolama için alanları doğudaki Kocaçay'a yakın olan yerleşim alanı dışındaki yerde oluşturularak mezarlık ile şehir arasında bir eşik oluşturulmak istenmiştir.

Sağlık Ocağı Önünden Hıdırlık Mahallesi

Kocayay ve Hıdırlık Mahallesi Görünüşü

Şehitlik

2. Camii Kebir Mahallesi

Atatürk caddesinin kuzey tarafında Camikebir Mahallesi yer alır.Şehrin eski yerleşim yerlerindedir.Atatürk Caddesi üzerinde pasaj ve bankalar , Belediye kültür merkezi yer alır ve Atatürk heykelide bu cadde üzerindedir. General Temel CİNGÖZ caddesi ve devamını

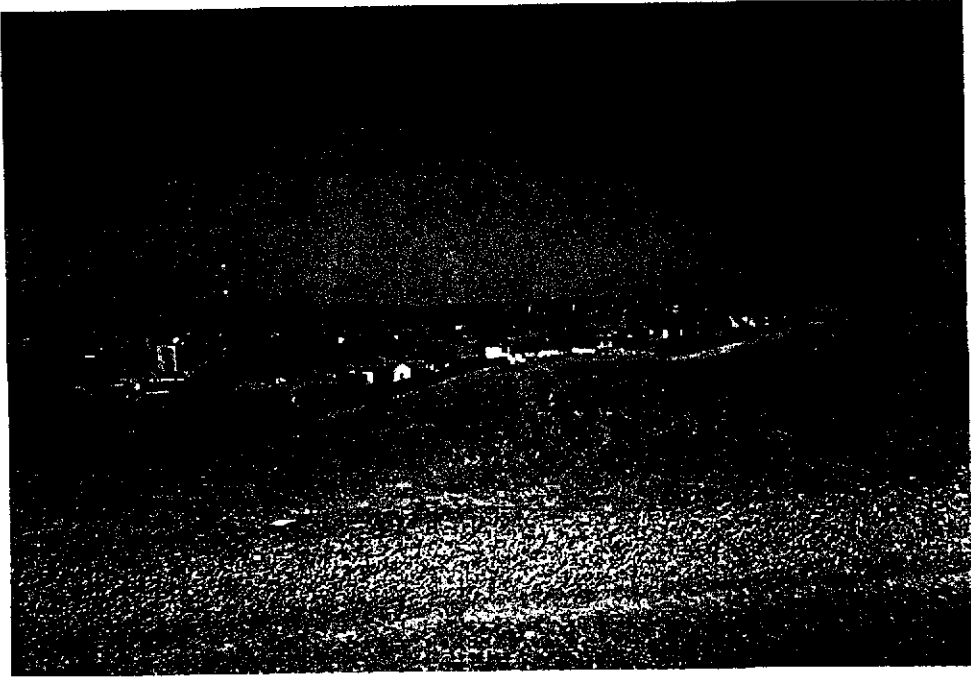
Mektep caddesinin oluşturduğu Hükümet caddesi Atatürk caddesini keser. Nüfus yoğunluğu oldukça fazladır. Selçuklular zamanından kalan Ulucami ve çevresi dar sokakları ve eski meskenleriyle dikkati çeker. Anayola doğru gidildikçe meskenlerin azaldığı görülür. Meteoroloji istasyonu buradadır. Hükümet caddesinin çevresi ticaretin yapıldığı işlek alandır. Şehir burada odaklanmıştır, diyebiliriz. Lokantalar , manav , kırtasiye gibi alışveriş merkezidir. Aynı zamanda hükümet konağı , müftülük , askerlik şubesi , sanayi ve ticaret odası gibi birimler yer alır.

3. Turabiye Mahallesi

Seferihisar'ın kurtuluşunda komutanlık yapan Çolak İbrahim Bey'in heykelinin olduğu parkın doğusu Turabiye , batısı Çolak İbrahim Bey mahallesi olarak ayrılmaktadır. Turabiye mahallesi hafif engebeli , dar ve düzensiz beton sokakların bulunduğu alanda kurulmuş eski yerleşim yeridir. Ancak bugün içinde yaşayan insanların bir kısmının Doğu Anadolu bölgesi ile diğer bölgelerden işsizlik yada terör nedeni ile geldiğini görüyoruz.

Turabiye mahallesinin en işlek yeri Hükümet Konağının bulunduğu alandır. Askerlik Şubesi , müftülük gibi binaların arkasında cuma günleri halk pazarı kurulur. Diğer günler bu arazi boş bekletilmektedir. Pazar yerinden doğuya doğru gittiğimizde Hıdırlık Mahallesinin bulunduğu mezarlığın karşı tarafında Cezaevi Turabiye mahallesi sınırlarına girmektedir. Şehrin doğusundaki bu alandan sonra yerleşim yeri sona ermekte , yamaçların arkasındaki bir alan çöplük olarak kullanılmaktadır. Turabiye mahallesinin M. Kemal , Turabiye ,

Fabrika , Sakarya ve olak İbrahim mahallesini ayıran Mektep caddesi vardır. Mahallede iki ilk okul , bir cami bulunmaktadır. Tek veya iki katlı eski evlerin arasında yer yer yeni yapılan üç veya dört katlı apartmanlara rastlanmaktadır. Mahallenin arşısı sadece Hükümet etrafında bulunmakta , mahalle aralarında alışveriş yeri görülmemektedir. Halkın bir bölümü Yozgat'tan gelmiş ve mahallede yerleşmiştir.

Cezaevi Tarafından Turabiye Mahallesi

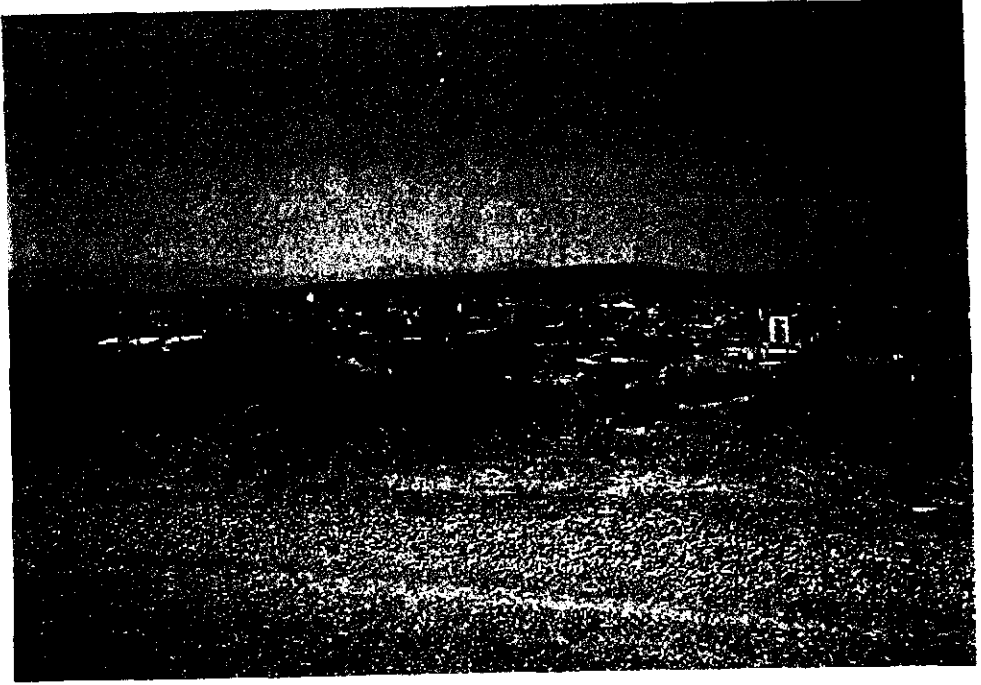
4. olak İbrahim Mahallesi

olak İbrahim Mahallesi bitişik düzende evleri , dar beton sokakları ile Turabiye Mahallesine benzemektedir. Daha düz arazide kurulan mahallenin kuzeyindeki askeri bölge doğal eşik görevi görmüş , ancak son yıllarda askeri lojmanlar ve er eğitim alanının biraz gerisinde yani İzmir yolu üzerinde yeni yapıların (ki bunlar 4 veya 5 katlı genellikle kooperatif) inşaatleri yükselmektedir. Askeriye ye kadar olan mahallenin batı kıyısında Asil Nadir Lisesi , bir ilköğretim okulu , spor alanı , kooperatif depoları , Orman Bölge şefliği gibi kurumlar bulunmaktadır.

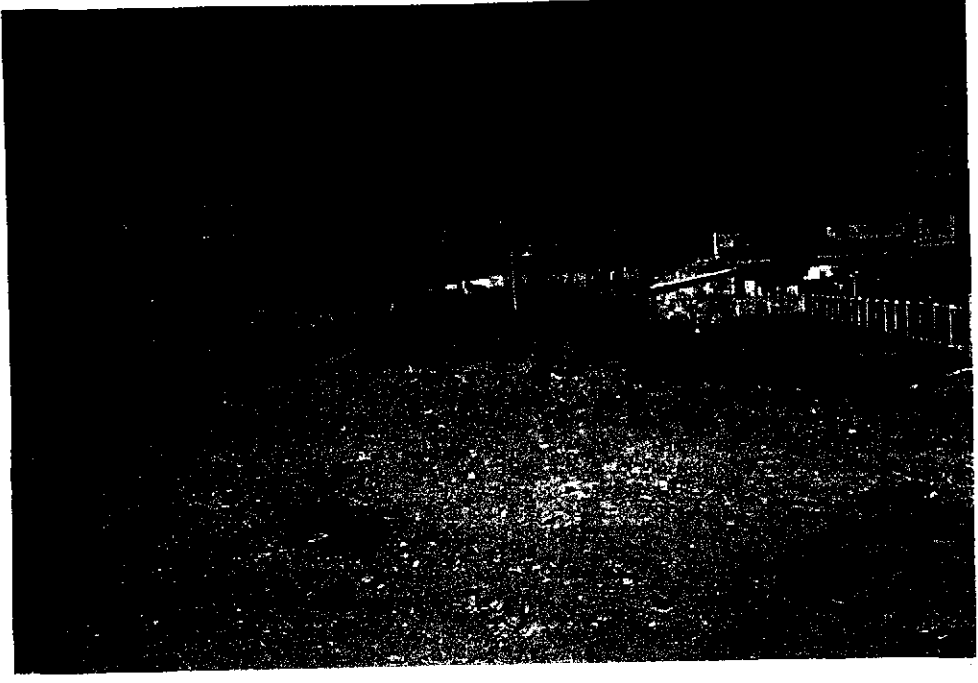

Hükümet Konağı

Çolakibrahim ve Turabiye Mahalleleri Hükümet binasının arkasından başlayarak (şehrin kuzeyi) uzanan eski yerleşim alanlarının büyük bölümünü oluşturduğu mahallelerdir. Bu iki mahallede muhacir denilen 1924 'teki mübadele ile Yunanistandan gelenler oturmaktadır. Evlerin bitişik düzende olduğu ve iç avluları yada arka bahçelerinin bulunduğu dikkati çeker. Eskiden Yunanlıların yaptığı evler kalın duvarlardan oluşan kerpiç veya çatma duvar denilen kamış veya tahtaların arası çamurla sıvanarak yapılmıştır. Tahta ve yüksek tavanlı evlerin çatılarında oluklu kiremit kullanılmıştır. Pencereerde kullanılan tahta panjurlar , bugün hırsızlık tehlikesine karşı demir panjur haline getirilmiştir. Kışın sıcak yazın serin tuttuğu söylenen elerin en az yüz yıllık olduğu sanılmaktadır. Bazı binalarda veya avlularda eski yunan medeniyetine ait sütun başlıkları görülmekte , bunların büyük ihtimalle Teos'dan getirildiği sanılmaktadır.

Seferihisar'ın Doğudan Görünüşü

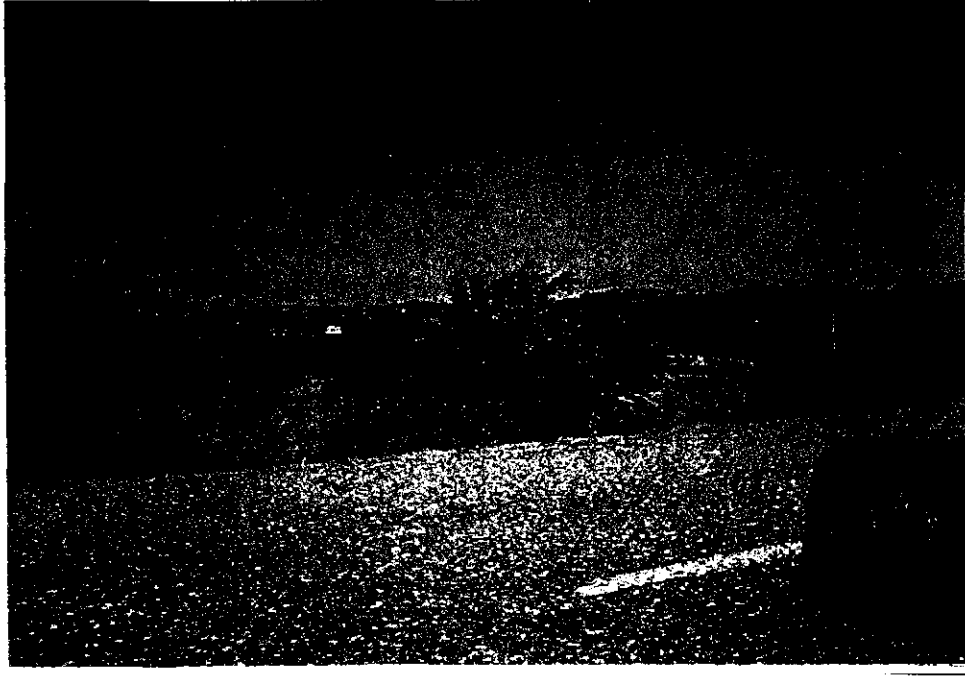
İzmir'den Şehre Doğru Girişte Yeni Yapılan Binalar

5. Tepecik Mahallesi

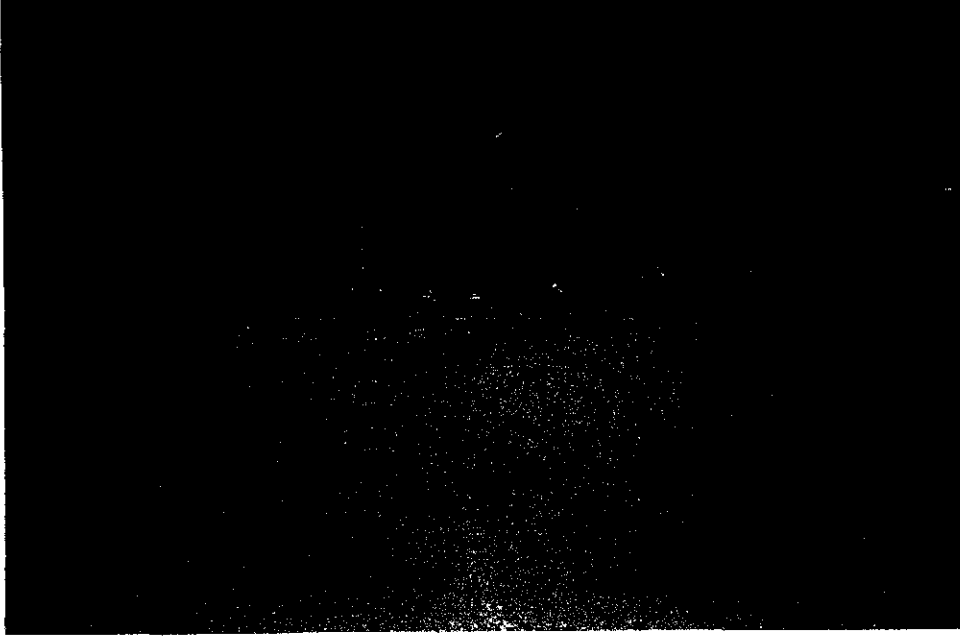
Tepecik Mahallesi Kocaçayın güneyinde bir tepe üzerinde kurulmuştur. Bugün hala köy özelliğini gösteren mahallede bir cami ve dar bir kısmı toprak olan sokakların arasında tek katlı kerpiç evlerden oluşmuştur. Hemen her evin bir bahçesi bulunmakta ;sebze , meyve ekimi yanısıra hayvancılık faaliyetleride görülmektedir. Tepecik mahallesinin yanında Akarca yolu üzerinde mandalina ve portakal işleme fabrikaları görülür. Bu fabrikaların yanında bir kaç kişinin geçici süreyle kalması için barakalar yapılmıştır.

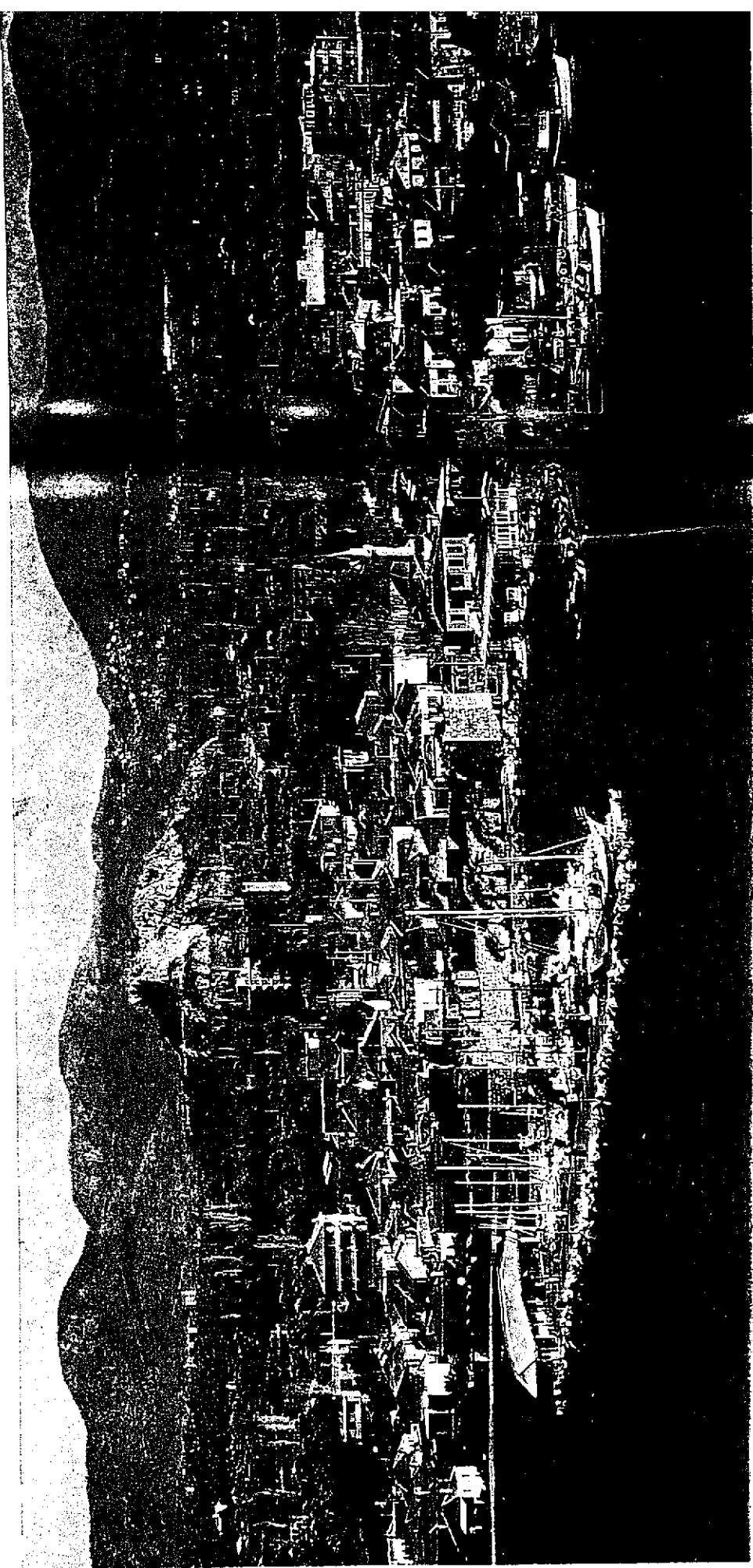
Tepecik Mahallesi Görünüü

Tepecik (Mandalina Bahçeleri ve Dağ Eyleri)

Satsuma Mandalina İşleme Fabrikası

Sığacık Mahallesi ve Kalesinin Genel Görünüşü

6. Sığacık Mahallesi

Seferihisar'ın mahalleleri arasında Sığacık Mahallesi'nin tarihinden kaynaklanan özel bir yeri olduğundan onun üzerinde ayrıca durmak gereğini duydum. Seferihisar'ın iş merkezinin 5 Km batısındaki mahallesi Sığacık ile ilçe merkezi kısmı arasında mandalina bahçeleri uzanır. Mahalle ile merkez arasındaki tek engebe Taşdibi denilen tepedir. İlçe merkezine asfalt yol ile bağlantılıdır. Bu yol Sığacık limanına ulaştığında karşımıza Atatürk parkı çıkmaktadır. Limanın hemen gerisinde (yolun sağında) Sığacık kalesi bulunur. Asfalt yolu takip ettiğimizde limanı dolaşarak Teos 'a giden tepeye ulaşılır.

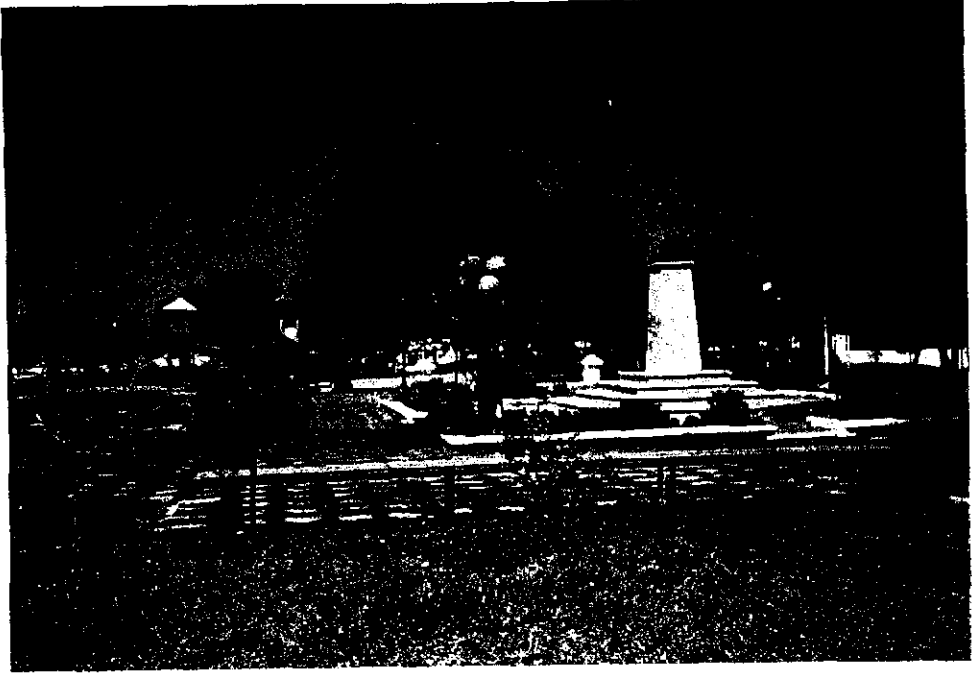
Sığacık Kalesi Limanı (Uçaktan Görünümü)

Sığacıkta ilk yerleşenler Geres'in komutanlığında gelerek yerleşen Kalsidyerlerdir. Sığacık kalesi Selçuklular döneminde yapılmış , şiddetli yer sarsıntılarıyla harap olunca Aydınoğulları ve Osmanlılar tarafından tamir görmüştür. Kanuni Sultan Süleyman zamanında Rodos adasına yapılacak çıkartma için en uygun yer Piri Reis tarafından önerilmiş. Palak Mustafa Paşa tarafından Teos harabelerinden getirilen taşlar kullanılarak kale tamamlanmıştır.(1522) Önceleri " Sığla " olarak anılan kale savunma amacından çok deniz üssü olarak değerlendirilmiştir. Kalede iki kule bulunmaktadır. Kalenin Kuşadası , Ayasuluk ve Seferihisar adında üç ayrı kapısı vardır. Kale duvarları üzerinde bazı evlerin ikinci katı yükselirken duvar aralarında bazı ev duvarları ve pencereleri ile Teos'tan gelen taşlar görülmektedir. Liman tarafında bulunan iki burcun arasında kalan avlu meskun değildir. Burçların kuzeye bakan avlu duvarlarında 1.20' ye 50 cm ebadında 3 m. aralıklı mazgallar bulunmakta , ancak şu anda bazıları kapatılmış durumdadır. Kale içinde evler bitişik düzende olup bazıları tek katlı iken , bazıları iki katlıdır. Eski evlerin çoğunluğu oluşturduğu göze çarparken inşaatlarda dikkati çekmektedir. Evlerin eski dış plana göre restorasyon amaçlı olduğu düşünülen inşaatların bir kısmı eski görünüşü bozduğu için durdurulmuştur. Eski evlerin büyük bölümü kerpiçten olup , bazı evlerin duvarlarında Teos'dan gelen taşların kullanıldığı görülmektedir. Evlerin büyük çoğunluğunda iç avlu bulunmaktadır. İki katlı evlerde cumbalar ve tahta panjurlar yer almaktadır. Evlerin içindeki merdivenler ve kapılar tahtadan yapılmıştır.

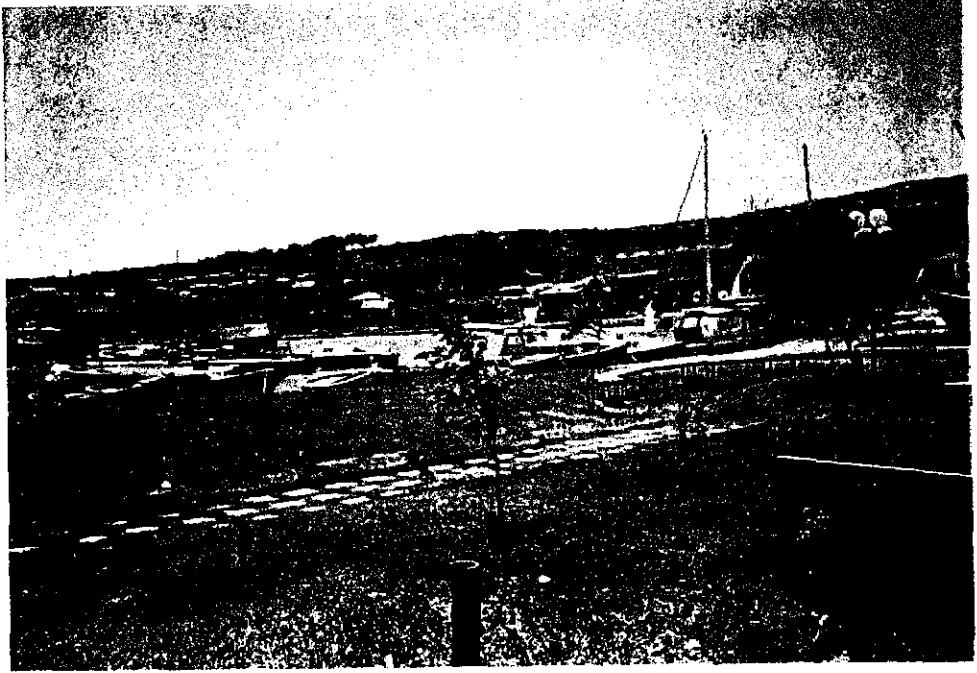
Kalenin güneyinde bulunan Őadırvan çevresinde kahvehane , karakol , postahane ve bakkallar yani mahallenin arşısı yer alır. Kale içindeki Süleyman Cami " Sığacık Cami" adını almıŐ , Teos 'tan getirilen taŐlarla yapılan caminin , son cemaat bölümünde aynı yerden getirilen stnlar kullanılmıştır. Dar sokakların etrafında bitişik düzende evler bulunmakta ve bu beton yollar ana kapılara uzanmaktadır. Kalenin kuzey tarafında Barbaros Halil Paşa kemerinin üst bölümü yıkılmıŐ durumdadır. Buradan liman yanı boyunca uzanan yol kale dışındaki ikinci konutların bulunduğu alana uzanmaktadır.

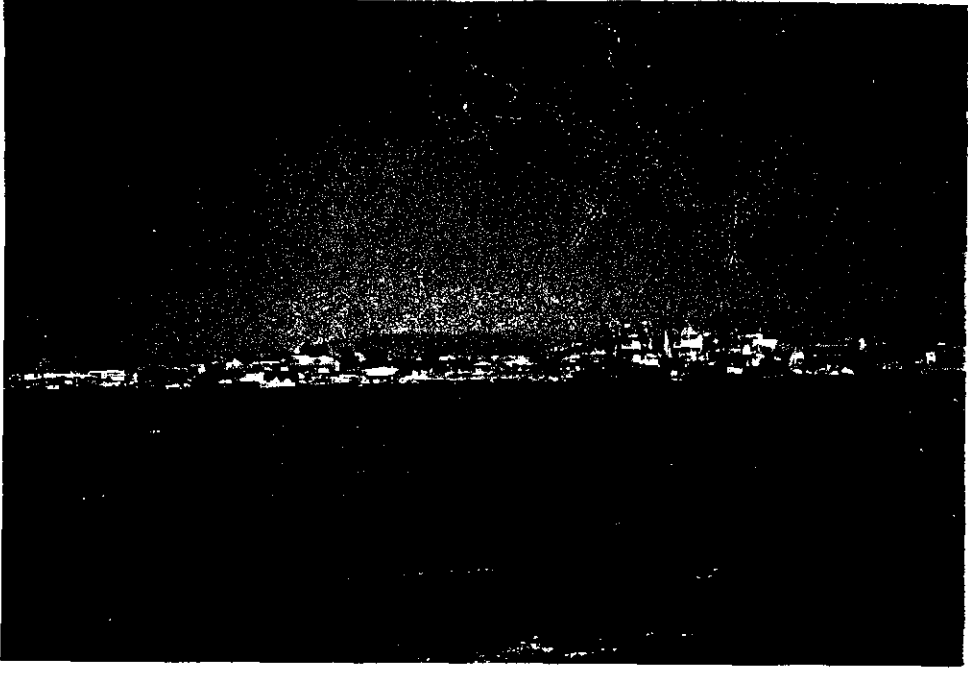
Sığacık Limanı

Sığacık Atatürk Parkı

Sığacık Limanı ve Arka Planda 2 nci Konutlar

Sığacık Limanının Karşı Kıyıda Görünüşü

Kalenin limana bakan tarafında pansiyonlar ve hemen önündeki Atatürk Parkının liman tarafında balık lokantaları bulunmaktadır. Limanda balıkçı tekneleri ile yatlar barınmakta , ancak limanın yetersiz oluşu nedeniyle güney tarafta yeni yat limanı yapılmaktadır. Bu limanın hemen gerisinde yeşil alan bırakılmış , önünden geçen Teos 'a giden yolun gerisinde ise üç katlı yeni binalar yapılmış ve bir kısmı pansiyon olarak kullanılmaya başlanmıştır. Arka sokakları henüz toprak yol olup iki katlı evlerin gerisinde Seferihisar merkezine giden yol boyunca uzanan mandalina bahçeleri görülmektedir. Bugün Teos yolu üzerinde de yamaç boyunca taraçalama yapılarak villa tipi evler ve kooperatiflerin yapımı başlamıştır.

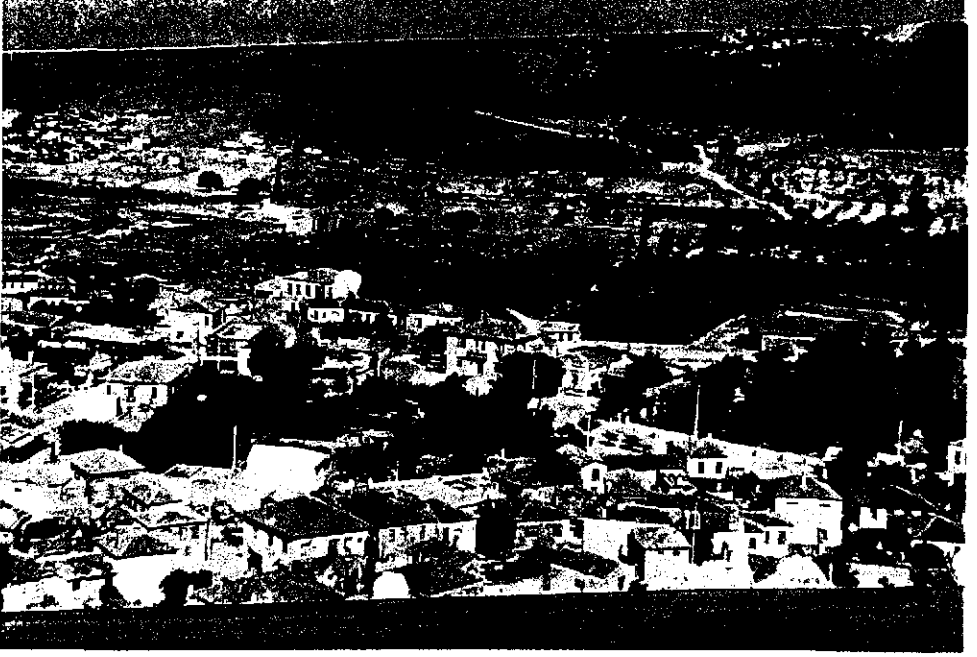
Sığacıktan Teos'a Giden Yol

c) Mesken Özellikleri

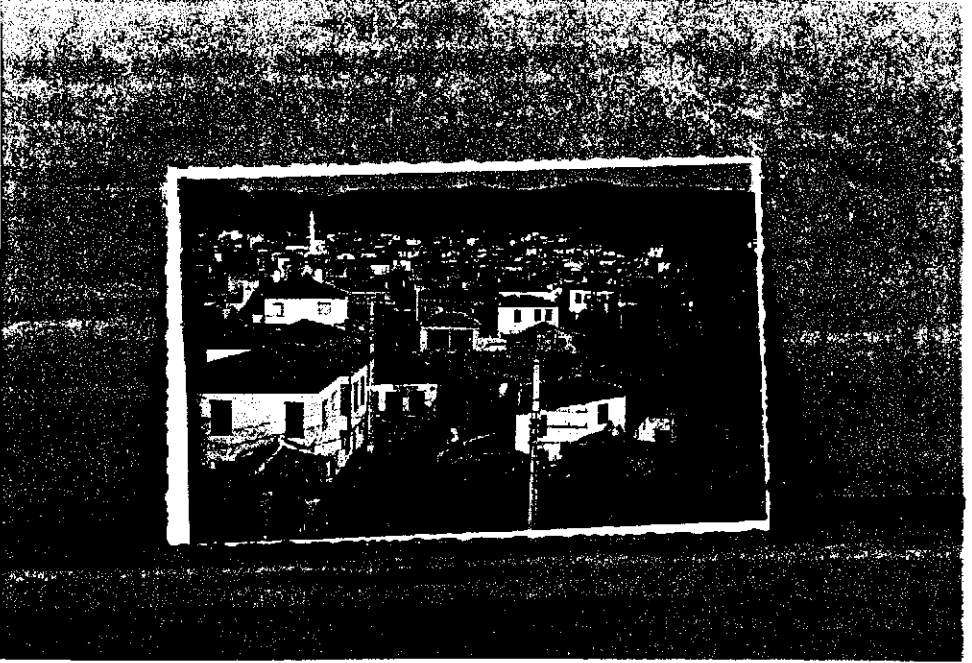
Coğrafi durum , malzeme , din , gelenek , kültür ve sosyal hayat gibi faktörler mesken tipine etki etmektedir. Seferihisarda da önceleri günlük yaşamın tüm ihtiyaçlarını karşılayacak bahçeli evler bitişik düzende uzanırken , zamanla birkaç katlı apartmanların bulunduğu yapılaşmaya gidilmiştir.

Eski yerleşim yerlerinde örneğin Turabiye , Çolak İbrahim , Hıdırlık gibi Yunanlılardan kalma evlerin yapı özelliği daha yaygındır. Bu evler kerpiç yada çatma duvarlı evler olup çatıları kiremitlidir. Kalın duvarlı evlerin yaz sıcaklığını içeri geçirmediği dikkati çeker. Dar ve uzun pencerelerin genelinde panjur bulunmakta , bugün panjurlar hırsızlığa karşı demirden yapılmaktadır. Bazı evlerin iç avluları ise betonlanarak yada bir bölümü kapatılarak , evdeki oda sayısı

arttırılmaya çalışılmıştır. Evlerin tavanları oldukça yüksek ve büyük bölümü tahtadan yapılmıştır. Evler genellikle tek katlı , bazıları iki katlıdır. Bazı evler bugün yıkılarak yerine 3-4 katlı apartmanlar yapılmıştır.

50 li Yillarda Eski Şehir Görünümü(Foto Can Şevki SAYER'in Albümünden Alınmıştır.)

50 li Yillarda Eski Şehir Görünümü(Foto Can Şevki SAYER'in Albümünden Alınmıştır.)

Sığacıkta kale içi evlerin büyük bölümü iki katlı veya tek katlı olup , kerpiç duvarlı evlerin yanında bazı duvarlarda Teos' dan getirilen taşlarda kullanılmıştır. Evlerdeki merdiven kapı , tavan ve panjurlar tahtadan yapılmıştır. Buradaki evlerde bitişik düzende yapılmıştır.

Tepecik mahallesinde evlerin bahçeleri diğer mahallelerdeki iç avlulardan daha geniş olup, sebze ekimi yanında kümes hayvancılığı yapılabilecek özelliği vardır. Tepenin eteklerinde yer yer ikinci konutların dubleks tarzda yapıldığı görülmektedir.

Ana caddelerde 5 kat , ikinci caddelerde 4 ve ara sokaklarda 3 katlı apartmanların oluşturduğu site ve kooperatifler yeni yerleşim alanları olup , bu yapılar alan olarak İzmir asfaltında yoğunlaşmışlardır. Sığacık ve Akarca gibi deniz kenarına yaklaştıkça villa tipi evler, ikinci konutlar daha yaygınlaşmaktadır.

Sığacık kale içi evleri kentsel sit alanıdır. Atatürk Caddesi , Hükümet Caddesi , 11 Eylül , İnönü Caddesi , Akkum Caddesi , General Temel Cingöz Caddesinin bir bölümünde altı iş yeri üzeri konut ; genellikle 4 katlı apartmanlar görülmektedir.

Mahallelere Göre Mesken Sayısını Gösteren Çizelge

Merkez Mahalleri	Mesken	Ticari	Resmi	Toplam
Camikebir Mah	1.500	242	17	1.759
Sığacık Mah.	660	48	2	710
Hıdırlık Mah.	890	74		964
Çolakibrahim Mah.	358	21		379
Turabiye Mah.	513	27		540
Tepecik Mah.	158	15		173
Merkez Toplamı	4.079	427	19	4.525
II.Konutlar Toplamı				3.480
Toplam Konut				8.005

Çizelgede görüldüğü gibi mesken sayısı en fazla Camii Kebir Mahallesi de görülmektedir. İzmir – Seferihisar yolu üzerindeki yeni yapılanma ve kat izninin artması ile mesken sayısının daha da artacağı , ancak yolun batı yakasındaki narenciye bahçeleri nedeniyle bir süre sonra bu gelişmenin başka alanlara kayması beklenebilir. En az meskenin bulunduğu mahalle ise Tepecik Mahallesi dir.

d. Cadde ve Sokak Sistemi

1989 yılında Kuşadası , Güzelbahçe , Seferihisar yolu bağlanmıştır. Bugün şehrin gelişmesi bu yöne kaymıştır. Bu asfalt yol İzmir - Kuşadası bağlantısını sağlar.

Şehir merkezini diğer mahallelere bağlayan caddeler dar fakat asfalttır. En çok kullanılanlar ; Hıdırlık , G.Temel Cingöz , Mektep , Sakarya , İnönü Caddeleridir.

Şehrin içinden geçen Atatürk ve onu kesen Hükümet caddesi boyunca lokanta , bakkal , banka , postahane , kahvehane , kırtasiye gibi halkın yararlanacağı , alışveriş yapacağı ve otobüs , dolmuş , taksi gibi ulaşım araçlarını sağlayacağı şehrin en işlek yeri bulunmaktadır.

Belediye Meydanı ve Taksi Durağı

Fabrika , M.Kemal , Gazi , 12 Eylül , Park , Fevzi Çakmak Caddeleri merkezden uzak ve konutların kenar alanlarında kaldıkları için fazla kullanılmamaktadır.

Tepecik ile Őhrin kuzeyinde yeni yapılaşma görülen alanlara ulaŐmak için İzmir Caddesi kullanılmaktadır. SıŐacık için İzmir Caddesindeki döner kavŐak kullanılarak SıŐacık Caddesine geçilecek ve genelde mandalina bahçeleri ile çevrili düz yolun tek kıvrım yaptıŐı tepeyi dolaŐtıktan sonra yine düz yolla SıŐacıŐa ulaŐmaktadır.

Seferihisar'daki yolların büyük bölümü asfalttır. Ancak Tepecik ve SıŐacık 'ta toprak yollar da görülmektedir. Hiyerarşik düzende bulunan yol aŐı , arazinin fazla engebeli olmamasına raŐmen araç kullananların aŐırı hız yapmaması için kıvrımlı ve dar sokaklıdır. Bazı sokaklarda ise hız kesmesi için yol üzerine tümsekler yaptırılmıştır.

Atatürk ve Hükümet caddelerinin özellikle cuma günleri pazarın kurulmasıyla yoŐun trafiŐe sahne olması ve park sorunu nedeniyle daha genişletilmesi gerekmektedir. Gelecek yıllarda Őhrin ihtiyaını karŐılayamayacaŐı ve özellikle Belediye önünde toplanan otobüs ve taksi duraklarının daha geniş bir caddede ve terminal içinde bulunması gerektiŐi görülmektedir.

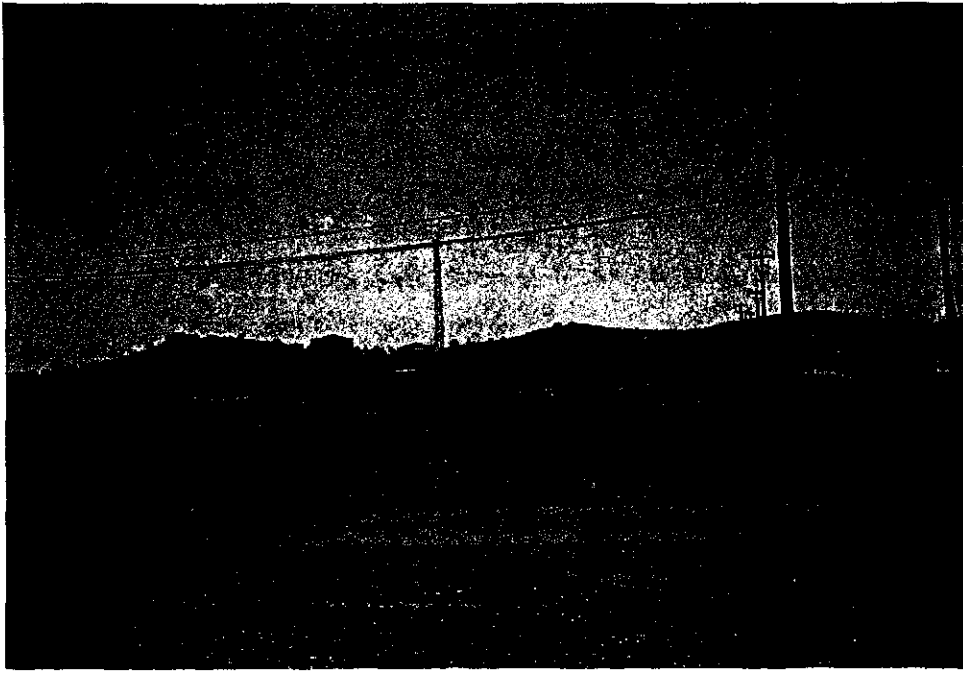
e. Őhrin Gelişim Yönleri ve Bunları Etkileyen Faktörler

Şehir kurulduŐunda çukur alanlar bataklık olduŐu için yerleşim yamaçlarda başlamıştır. Zamanla taban suyu seviyesi azalınca yerleşim doŐudaki engebeli alan yerine ovaya doŐru kaymıştır. 1989 yılında açılan İzmir asfaltı Şehir nüfusunda artıŐa ve yerleŐimin yol kenarında toplanmasında etkili olmuştur. Eski yerleşim yerlerinde iki veya tek katlı evler oŐunluŐu teŐkil ederken , asfalt çevresinde özellikle kuzey yönde

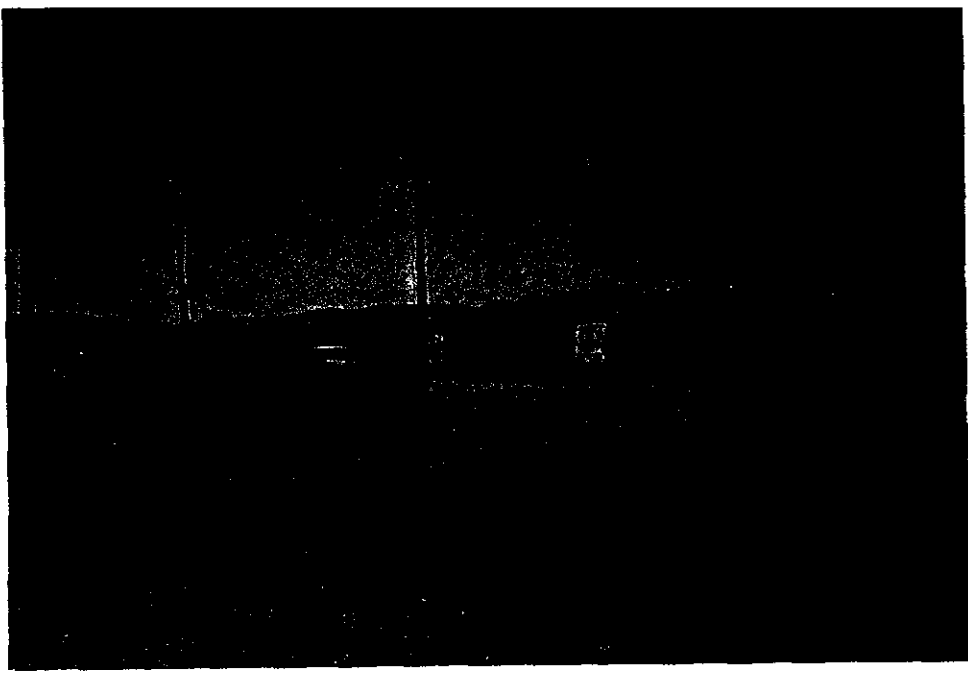
4-5 katlı apartmanların oluşturduğu yeni yapılar dikkati çekmektedir. Ancak birinci derecede tarım alanlarının işgal edilmemesi için belediye imar planında dar bir alanda tutularak kümelenme önlenmek istenmiştir.

Askeri alan önceleri şehrin gelişmesinde eşik oluşturmuşsa da yeni yerleşimler askeri alanın diğer tarafına taşmıştır.

Bugün şehir içinde dar sokaklar arasında sıkışan oto sanayi gibi küçük sanayinin kuzeydeki tarım dışı meyilli araziye taşınması uygundur. Diğer sanayi tesisleri Tepecik civarındaki تنها alanlarda kurulmuştur.

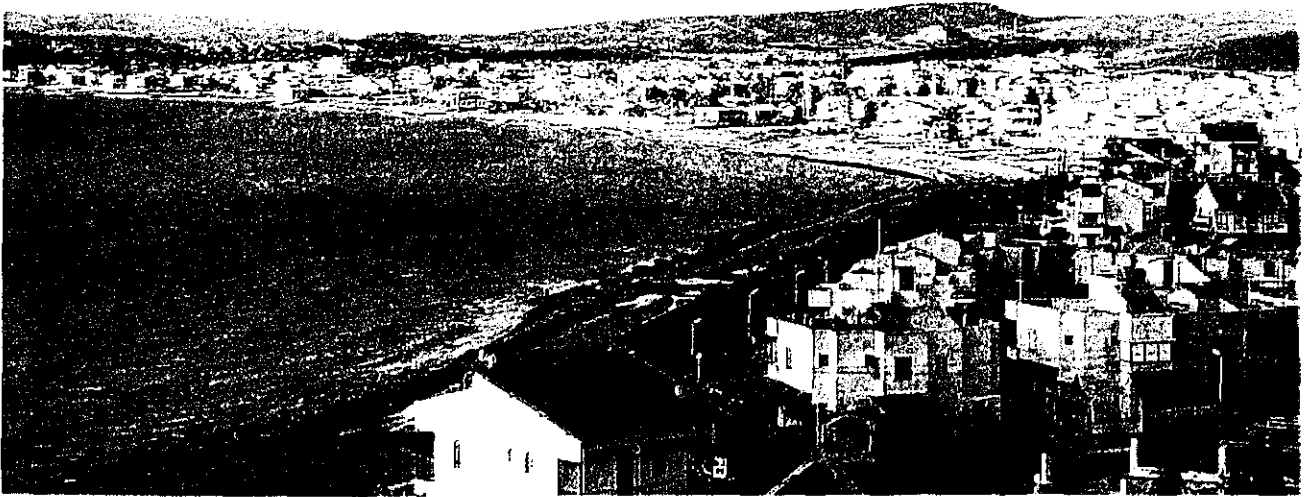
Yeni Sanayi Sitesi

Şehir Çıkışında Mermer Atölyesi (Yeni Yapılaşma Örneği)

Topografik özelliklerin şehrin doğu ve kuzeye doğru gelişmesine uygun olmakla birlikte ulaşım yolu ve denizin çekiciliği ovadaki alanlarda taleplere neden olmuştur. Engelleyici tedbirler alınmadığı takdirde tarım alanlarının yerleşme alanı olması kaçınılmazdır. Ancak bugün bu alanlar şehrin gelişmesinde engelleyici faktördür.

Sığacık , Akkum , Akarca yönlerinde genellikle ikinci konutların yapımı artmış , beraberinde diğer şehrsel fonksiyonlarda yavaş yavaş gelişmeye başlamıştır. Örneğin önceleri ıssız bir koy olan Akkum bugün rüzgar sörfü yapılan tatil köyü özelliği kazanmıştır.

Akarcada Yazlık Evler

IV. BÖLÜM

ŞEHRİN BAŞLICA FONKSİYONLARI VE BUNLARIN DAĞILIŞ SAHASI

Bir yerleşim biriminin şehir olması için şehir hayatına özgü faaliyetler göstermesi gerekir. Sanayi , ticaret ve hizmet gibi faaliyetler şehrsel fonksiyonlardır. Seferihisar Şehrinin fonksiyonları gruplandırılarak incelenecektir.

Aşağıda Seferihisar (Sığacık Mah. Dahil) arazi kullanım dağılımı % leri verilmiştir.

Seferihisar Merkez Kesimi 1/1000 İmar Planına Göre Arazi Dağılım % leri

Öneri Konut	% 27.82	Park	% 6.52
Mevcut Konut	% 8.61	Çocuk Bahçesi	% 1.00
Özel Karakterli K.A.	% 6.72	Yeşil Bant	% 2.00
Eğitim	% 1.50	Spor	% 1.00
Sağlık Kurumları	% 0.08	Ağaçlandırma Alanı	% 0.40
Ticaret	% 1.30	Kanal , Dere Yatağı	% 0.90
Pazar Yerleri	% 0.70	Askeri Alanlar	% 3.52
Sosyal Kültürel T.	% 0.30	Gazino	% 0.05
Benzin İstasyonu	% 0.06	Garaj	% 0.90
Resmi Hizmetler	% 1.90	Otopark	% 0.40
Depolama	% 1.10	Yollar	% 31.13
Sanayi	% 0.30	Toplam	% 100
Küçük Sanatlar	% 2.60		

a. İktisadi Fonksiyonlar :

1.Sanayi Fonksiyonu

Şehir merkezinde oto tamiri ile ilgili küçük sanayinin dışında asıl sanayi faaliyeti tarıma dayalı sanayidir. Genellikle Tepecik mahallesi çevresinde fabrikalar bulunmaktadır. 6 adet narenciye işleme fabrikası vardır. Bugün sadece yıkama ve paketleme işlemleri yapılmaktadır. Marmara Bölgesi , Batı Karadeniz 'e genellikle satış yapılırken yurt dışındada Sovyet Rusya , İngiltere , Norveç , Danimarka gibi devletlere satış yapılmaktadır.

Fabrikalar bahçe başına alım bedeli ödeyerek narenciyeyi kendisi topluyor ve getirip fabrikada işliyor. Ekim - Şubat ayları arasında satsuma mandalina , Mayıs ayına kadar portakal yıkama ve paketlenme yapılıyor. Yaz aylarında fabrikalarda tadilat yapılıyor , yani üretim duruyor. Genellikle Akdeniz Bölgesi ve daha çok Hatay ilinden mevsimlik işçiler geliyor ; fabrika yanındaki yatakhanelerde 3 ay mandalina sezonu boyunca barınıyorlar.

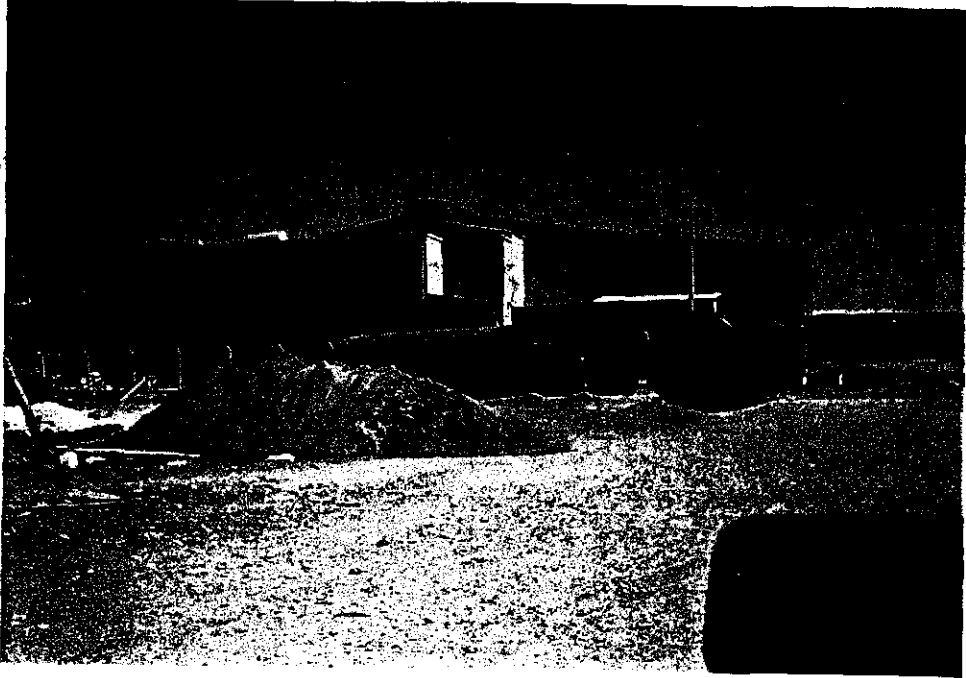
Son yıllarda suyun azlığı kalite ve üretim miktarındaki düşüş kalite bakımından dış pazarda rekabet gücünü azaltmıştır. Devlet teşvikinin yeterli olmayışı ve ulaşım araçlarında yetersizliği dış pazarda gücünün zayıflamasına neden olmuştur.

Şehir merkezinde SEFEKO adı ile bir kooperatif kurulmuş , depolama işleri için özellikle kullanılması gereken binalar ortaklar arasında anlaşmazlık çıktığı için tüccarlar tarafından kiralanarak kullanılmaktadır.

Zeytin işleme Ulamış ve Beylerde , trikotaj fabrikası ise Düzce köyleri İzmir asfaltına yakın alanlarda kurulmuştur. Mermer işleme atölyeleri Tepecik mahallesi kenarında sadece küçük işletme halindedir.

Mermer İşleme Atölyesi

Mandalina İşleme Fabrikası

2. Ticaret Fonksiyonu

Satsuma mandalina ve portakal Türkiye içi ve dışımda satılmaktadır. Diğer tarım ürünlerinin satışı şehirde veya İzmir 'deki pazarlarda yapılmaktadır. Cuma günleri kurulan pazarda çevre

köylerden yada İzmir ve çevresinde pazarcılıkla uğraşan kişilerin getirdiği sebze ve meyveler satılmaktadır. Pazarda satış yapanların % 5 'i ancak yerli halktan oluşmaktadır.

Pazar yerinde yaptığım araştırmaya göre aşağıdaki tablo çıkarılmıştır.

Enginar , kereviz , karnıbahar , marul , lahana , ıspanak	: Çevre köylerde yetişir. İzmir pazarına götürülüp satılır.
Domates , havuç , patlıcan , biber , kabak	: Bir kısmı köylerde üretilerek Ürkmez gibi sahillerde satılıyor. Bir kısmı İzmir halinden alınıyor.
Soğan ve patates	: Soğanın tamamı Karacabey ' den , patatesin bir kısmı Ödemiş ' ten geliyor.
Tereyağ , peynir , kestane	: Ödemiş , bir kısım peynir Bergama'dan getiriliyor.
Giyim eşyası	: İstanbul ve İzmir ' den getiriliyor.

Şehirde ticaretin yaygın olarak yapıldığı yer Hükümet caddesi , Atatürk caddesi , Manavlar çarşısıdır.

Esnaf ve Sanatkarlar Kooperatifinden alınan bilgiye göre şehirdeki iş yerlerinin sayısı

Kasap	: 5	Avukat	: 7	Mobilya doğrama	: 15
Manav	: 5	Muhasebe	: 5	Mobilya satıcı	: 2
Fırıncı	: 8	Dişçi	: 3	Benzin İst.	: 2
Bakkaliye	: 20	Kuaför	: 3	Demir doğrama	: 8
Tuhafiye , Konfeksiyon	: 10	Balıkçı	: 5	Aliminyum,Plastik	: 2+2
Kuyumcu	: 5	Muayehane	: 8	Araba tamiri	: 8
Kundura	: 2	Eczane	: 5	Araba parçacı	: 3
Pastahane	: 3	Veteriner	: 2	Camcı	: 3
Lokanta	: 5	Taksi	: 36	Kırtasiye	: 3
Kahvehane	: 15	Minübüs	: 26	Restorant	: 8+5
Berber	: 8	Otobüs (Midibüs)	: 35	Pansiyon	: 10
Terzi	: 3	T.V.tamiri	: 3	Büfe	: 5
Banka	: 4	Elektrik	: 4	Mandalina fab.	: 7
İnşaat malzemesi satan	: 10	Foto	: 3	Zeytinyağı imali	: 1

Pazarcı % 5 müstahsil

3. Tarım Fonksiyonu

Seferihisar ve Sığacık ovası üzerinde kurulan şehirde verimli alüvyal topraklar tarıma elverişlidir. Yaz aylarında yağışın olmayışı önceleri tarım faaliyetlerini olumsuz etkilerken günümüzde baraj ve göletlerle , yeraltı suyu kullanılarak sulamalı tarıma geçilmiştir. Önceleri üzüm bağları , tütün ve zeytin yetiştirilirken , yaz aylarında sulamanın yapılması ve hasatın kolay olması nedeniyle narenciye üretimi artış göstermiştir. Camii Kebir , Tepecik , Sığacık , Hıdırlık mahallelerinde narenciye bahçeleri bulunmaktadır. Kasım – Şubat ayları arasında hasat edilen ürün , paketlenme tesislerinde işlenip , büyük bölümü , özellikle Avrupa ülkelerine ihraç edilmektedir. Bu dönemlerde Hatay gibi illerden mevsimlik işçiler Seferihisar'a gelip çalışmaktadır.

Narenciye üretiminden başka , domates , enginar , marul , biber , kereviz gibi sebze üretimi de günlük ihtiyacı karşılamak ve artanı satmak amacıyla yapılmaktadır.

Tepecik Mahallesi başta olmak üzere bazı mahallelerde büyükbaş , küçükbaş hayvan beslenmekte ve bir kısmının sütleri mandıralarda değerlendirilmektedir.

Balıkçılık faaliyeti Sığacık Mahallesinde görülmektedir. 16 tekne bulunan mahallede ağ ve kafes balıkçılığı yapılmaktadır. Avlanan deniz ürünleri Sığacık İskelesinde alıcılar tarafından arabalara yüklenerek büyük şehirlere götürülmektedir.

b. İdari Fonksiyonlar :

1850 yılında İzmir , Aydın Vilayetinin merkezi olunca 1884 yılında Seferihisar da Belediye teşkilatına kavuşmuştur. Bugün (1/1000 ölçekli Kesin İmar Raporuna göre) mevcut konut alanları 42.2 Km² lik alandadır. Seferihisar'ın idari merkezine bağlı köyler şunlardır.

a. Düzce	f. Ulamış
b. Turgut	g. İhsaniye
c. Doğanbey	h. Kavakdere
d. Beyler	ı. Payamlı
e. Orhanlı	j. Gödençe

Şehir merkezinde Hükümet Konağı, Belediye , Bankalar , Müftülük, Askerlik Şubesi , Sağlık Ocağı gibi binalar birbirine yakın şekilde bulunmaktadır.

Fotoğrafta Belediye Binası ve hemen karşısında yer alan şehir parkı görülmektedir.

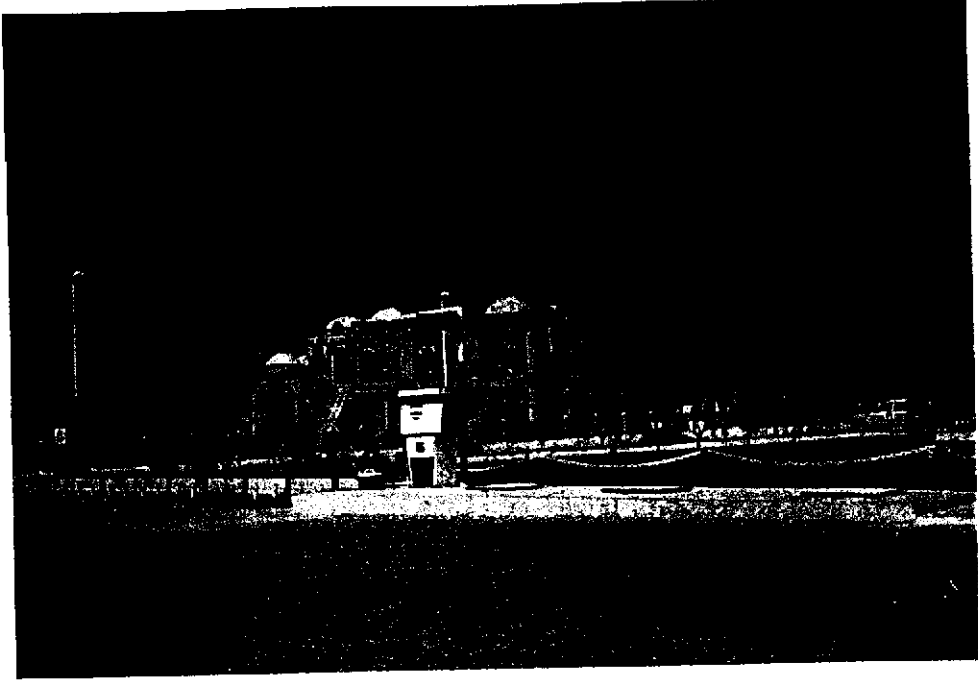
c. Ulaşım Fonksiyonu :

İzmirden batıya Urla , Karaburun , Çeşme asfaltı ile İzmir-Çeşme otobanı uzanır.Bu yolun İzmir'den 22 Km. batısında Seferihisar'a dönen ve Seferihisar , Ürkmez , Gümüldür , Özdere , Yoncaköy , Selçuk , Kuşadası yönünde giderek Akdeniz'e bağlanan asfalt yolun İzmir'den 45. Km.de Seferihisar yer alır. Ulaşım karayoluyla yapılır. Köylere ulaşımında yaz-kış ulaşımına açık asfalt yollarla sağlanır.

Kent içi ulaşımında nüfusun çok kalabalık olmayışı ve mesafelerin kısa olması nedeniyle trafik sorunu şimdilik yaşanmamaktadır. Ancak yolların dar oluşu , yağmurlu zamanlarda yollarda su birikimi zaman zaman şikayet konusu olmaktadır. Şehir merkezinde park sorunu yaşanmaya başlamış , şehirler arası otobüslerin ayrıca terminalinin olmayışı bu durumu çabuklaştırmıştır.

Kent içi ulaşımında herhangi bir otobüs veya minibüs seferi konmamış , zorunlu hallerde taksiler bu faaliyeti üstlenmiş görünmektedir. Sığacık gibi uzak mahallelere minibüs seferleri düzenlenmiştir.

Bugünkü tek veya iki katlı bahçeli evlerin yavaş yavaş yıkılıp yerine çok katlı apartmanların yapılması gelecekte nüfusun artacağı ve zaten dar olan sokakların trafik sorunu yaşatacağı gibi park yeri sorunuda gündeme gelecektir.

Şehrin İzmir Yönündeki Çıkışı ve Tek Benzin İstasyonu

d. Askeri Fonksiyonu

Şehrin kuzeyinde Jandarma Taburu kurulmuş. Bu Tabur uzun süre şehrin genişlemesinde eşik görevi yapmıştır. 1951 – 1960 yılları arasında Tabur Komutanlığı alanında çadırlar konuşlandırılmış er ve erbaşlar acemi eğitimi bitince buraya gelerek 1 yıl süre ile eğitim görmüşlerdir. Askerler karayolu ile İzmir'e oradan gemi ile Kore'ye gönderilmiştir. Bu dönemlerde şehir ticaretinde canlılık görülmüştür. Çadırların önünde bulunan askeri bina daha sonra büyük bir yangında tahrip olmuştur.

Kore Garnizonu

Bugün şehrin gelişimi için askeri bölge eşik oluşturmamakta , yeni yapılaşma bu alanı şehir içine çekmektedir.

e. Turizm Fonksiyonu

Ulaşım , tanıtım ve alt yapı eksiklikleri nedeniyle turizm sektöründe yeterli atılım gösterememiştir. Seferihisar önce Karia sonra Teos , Myonnesos ve Lebedos gibi önemli kentlerle , Helenistik dönemi yoğun bir şekilde yaşamıştır. Seferihisar'ın sınırları içinde çok eski çağlardan kalma kalıntılar olduğu halde ilçe merkezinde tarihten en eski izler Selçuklu ve Osmanlı dönemine aittir.

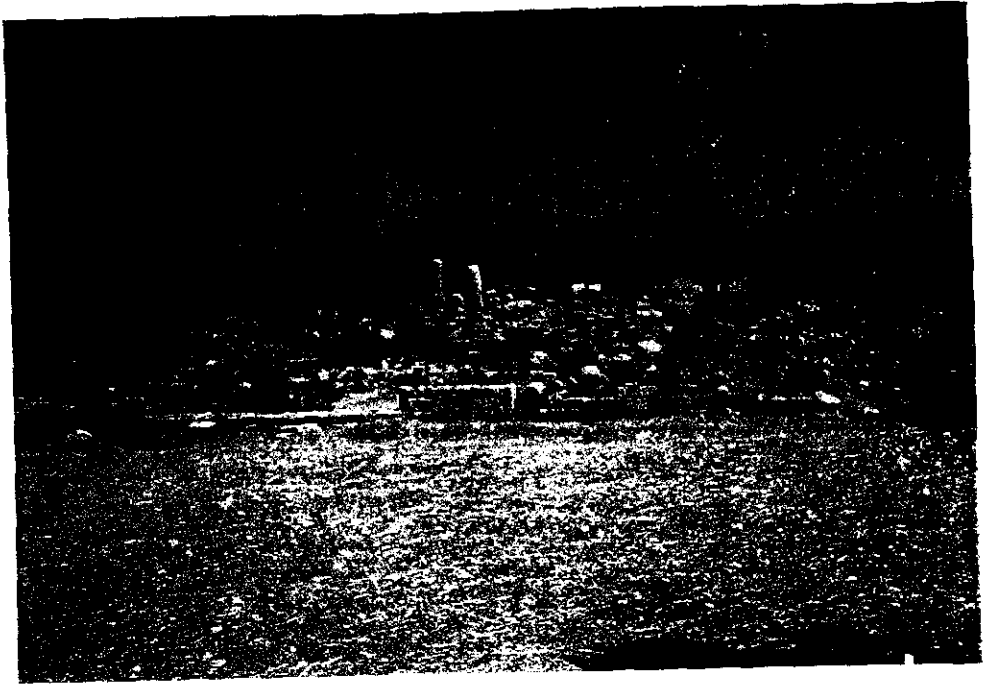
Bunlardan Sığacık Kalesi tarihi özelliği ile dikkati çekerken , Sığacık Limanı da küçük düzenlemelerle yat turizmine açılmış , çevredeki pansiyonlar konaklama imkanı sağlamıştır.

Şehir meydanının hemen kuzeyindeki tepe üzerinde kurulan en önemli yapı Ulu Camidir. 1821 yılında Sığla Sancağını idare eden İlyas Ağa tarafından tamir ettirilmiş ve camii kapısı üzerinde bu tamirle ilgili kitabe bulunmaktadır. Ynı dönemden kalan bir hamam , Ballı ve Errahman Ağalar adına yapılmış kuyulardır.

Şehirde 2 otel , 3 tatil köyü , 1 motel , 11 pansiyon , 8 plaj , 5 kafe ,4 disko bulunmaktadır. Sığacık , Karagöl , Kavakdere , Cumali , Karakoç Kaplıcaları, 7 Kızlar Su Kemeri , Akarca Kümüülüsleri , Çıfit (Mynisös) Kalesi diğer turistik yerlerdir. Akkum çevresindeki plajların güzelliği , sörf yapma imkanının bulunuşu ve Sığacık deniz turizminde canlılığına neden olmuştur.

Teos Anfi Tiyatro , Teos Odeon , Teos Antik Limanı , Teos Baküs Mabedi günü birlik gelenlerin gezi amacını oluştururken , Teos Milli Parkı piknik alanı olarak değerlendirilmektedir.

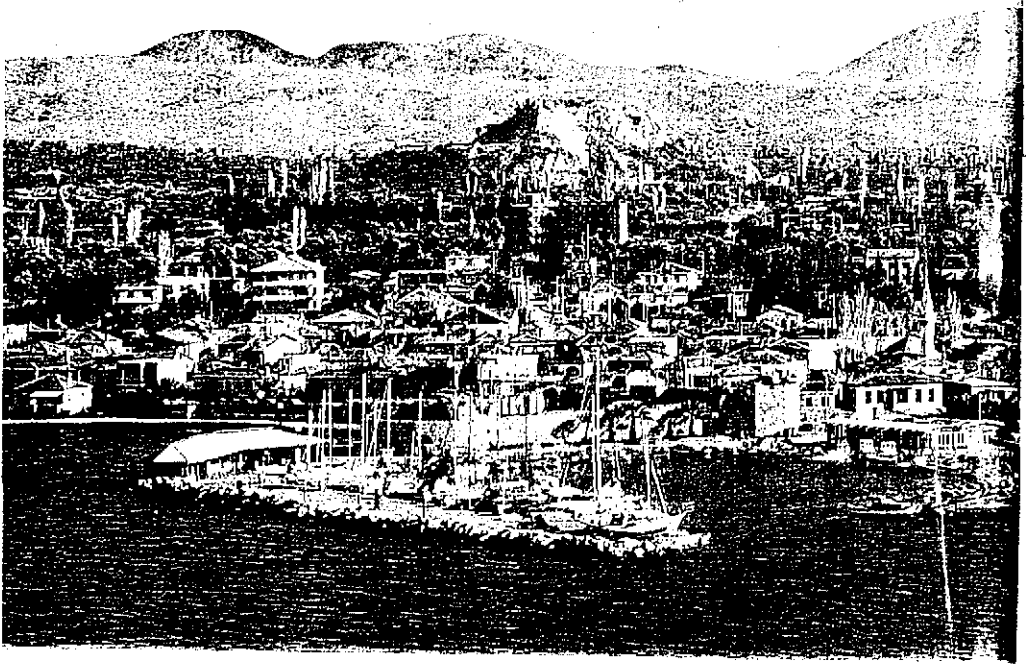
Son yıllarda ulaşım imkanlarının artışı , deniz turizmine olan talep ve ikinci konutların artışı , şehirde ticaretin bir miktar canlanmasına yol açmıştır. Şehir nüfusuda giderek artış göstermektedir.

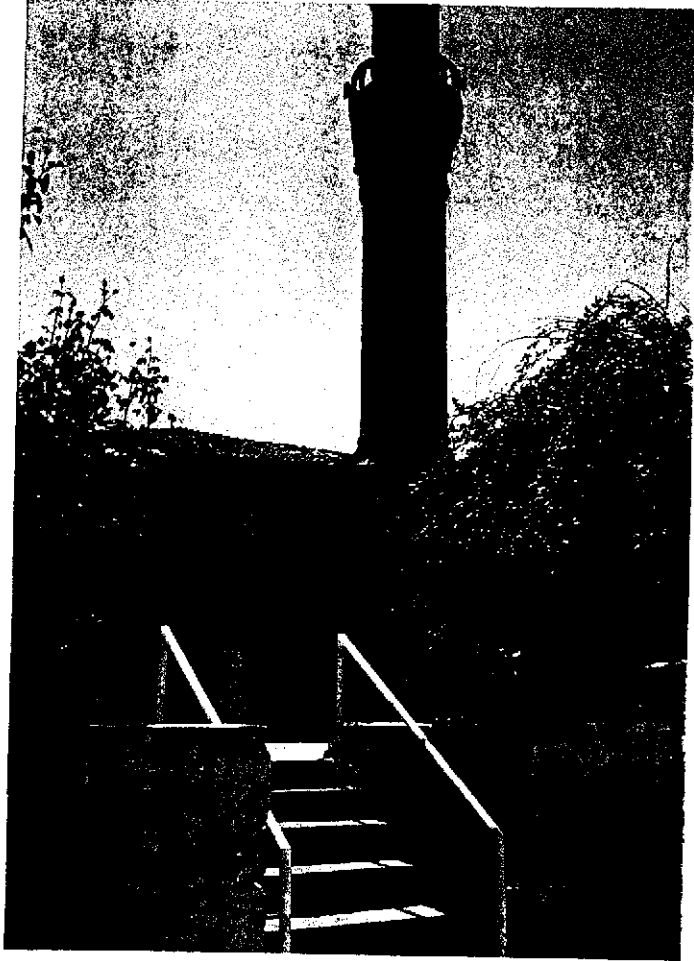
Teos

Teos Milli Parkı

Sığacık

Ulu Cami

Türbe Dağının denize bakan yamacında Sığacık İçmeleri , Kavakdere Köyü yakınında Karakoç Kaplıcaları , Kovacık Dağı eteklerinde Cumalı Ilıcaları bulunmaktadır. Teos'taki eski hamam kalıntıları yeraltı sularından önceleride yararlanıldığını göstermektedir.

Türkiye'de ısıtmaya uygun sahalar içine Seferihisar , Cuma , Karakoç , Doğanbey Tuzlasıda girmektedir.(Sıcaklık ortalama 153⁰ C)

Sığacık , Karagöl , Kavakdere , Cumalı , Karakoç kaplıcaları turistik amaçlı kullanılmaktadır. Turizm Bakanlığı tarafından Doğanbey Termal Su Şehri Planı yapılmış ve turizmde öncelikli yöre ilan edilmiştir.

İzmir İl Özel İdaresince kullanma hakkı satın alınan 4 adet jeotermal kuyu bulunmaktadır. Kuyuların etrafında sıcak suyun ekonomik olarak iletilebileceği yakınlıkta seracılığa uygun tarım alanları bulunmaktadır. Böylece 111 dekar sera alanı ısıtılabilir.

V. BÖLÜM

Sonuç ve Öneriler

Seferihisar İzmir'in 45 Km.güney batısında yer alır. Altı mahalleden oluşan Seferihisar'ın Sığacık Mahallesi sahildedir. Kent merkezi ise sahilden 4,5 Km. içeridedir.Merkezde Camii Kebir , Çolak İbrahim Bey, Hıdırlık , Turabiye olmak üzere 4 mahalle ve güneyde merkeze 1 Km. uzakta Tepecik Mahallesi yer alır.

Ekonomik yapısındaki etkin sektörlerden tarım ve hayvancılık önemini azaltırken 1990 sayımına göre hizmetler , ulaştırma ve ticaret sektörleri ön sıralara yükselmiştir. Ticaretin çok fazla gelişmesinin nedeni İzmir'in etkisinde kalmasıdır. Turizm ve ikinci konutların artışı ticaretin bir miktar canlanmasına neden olmuştur. 1950 yılında ilk imar hazırlanan ilçede , bugün merkezde 1/5000 , Sığacıkta 1/2000 ölçekli halihazır haritaları ve bu ölçeklerin tekniklerine uygun nazım imar planları yapılmıştır.

Seferihisar'ın batısında ve kuzey-güney doğrultusunda bulunan karayolu bugünkü yerleşim alanlarını batıdaki verimli tarım alanlarından ayırırken gelişme alanlarının büyük kısmı daha çok kuzey yönlü olmak üzere bu karayoluna asılmıştır. İş alanları ve merkeze karayolu belli bir hiyerarşik düzenle ulaştırılmıştır.. Sığacık yolu karşısından kent merkezine giren ana bağlantı yolu 22.00 M. olarak genişletilmiş , ancak gelecekte yol kenarına araçların park ettiği düşünülürse bu genişliğin yeterli olmayacağı anlaşılmaktadır.

Batı ve güney yönleri I.derecede tarım alanlarıdır. Narenciye bahçelerinin ve zeytinliklerin oluşturduğu tarım alanlarının korunması amaçlanmış , ancak Sığacık bağlantı yolu üzerine bir sıra konuta izin verilerek Merkez – Sığacık bütünleşmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Diğer bir doğal engel oluşturan Kocaçay'dan daha güneye geçilmemiş , ancak doğu yakasındaki dik yamaçlara esasen belli bir kata kadar yerleşime izin verilmiştir.

Askeri alan hem doğal , hem yapay eşik olarak gelişme alanları ile bugünkü kent yerleşim alanları arasına girmiştir. Bu eşik doğu yönden kuzeydeki gelişme alanlarına açılan konut alanları ile bağlanmıştır.

Küçük sanayi alanları karayolunun Kuzey – Batı yönünde gelişmekte ve bunun kuzeyinde tarım dışı yerleşime uygun meyilli bir kısım alanında iskana açıldığı görülmektedir. Bugün Belediyenin arkasında bulunan küçük sanayi çarşısının ticarete veya günlük hal yerine dönüşeceği düşünülmektedir. Sıkışık ve zor şartlarda , çoğunluğu kiracı durumda olan küçük sanayi erbabı kent dışında yapılan sanayi bölgesine taşınmayı uygun görmektedir. Karayolunun kuzeybatısına yapılmış olan küçük sanayi ile yağ fabrikası arasındaki alan ise depolama alanı olarak kullanılacaktır.

İlçe merkezi Belediye ve Hükümet çevresinde odaklanmıştır. Hükümet ve Belediye binalarının çevresi konuttan arındırılarak idari

gelişmelere imkan tanınmıştır. Konut alanları daha çok Camiikebir , Çolak İbrahim Bey , Turabiye ,Hıdırlık , Sığacık'ta toplanmıştır. Yeşil alanların şehrin doğusuna doğru genişletilmesi düşünülmektedir. Spor tesisleri , çocuk parkları , çamlık alanda mesire yerleri planlanmış ancak yeterli gelişme görülmemektedir. Şimdilik mesire yeri Teos Milli Parkıdır.

Sığacık ve Teos Arasında Deniz Turizmine Henüz Açılmamış Kıyı Şeridi

Sığacık'ta kale içi konutlar ile kale çevresinde II. Konutlar ve turistik tesis alanları yer alır. Sur içi için Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu tarafından " Sit " kararı alınmıştır. (14.05.1982 gün ve A-3558 sayılı karar) Bu yerleşim alanında ne tür ve hangi şartlarda inşaat yapılacağı henüz belirlenmemiştir. Bu nedenle kişiler restorasyona dönük ve konutların iç düzenini değiştirerek inşaatlarını sürdürmektedir.

Yeni yat limanının düzenlenmesi için çalışmalar başlamıştır. II. Konutların daha çok ikiz evler ve teras evler gibi iki katlı konut şeklinde yapımı düşünülmektedir. Deniz turizmi , Teos ve Sığacık kalesi turizmle beraber ticareti de artırmaktadır. Bu gelişmede en büyük etken deniz kenarına olan talebin son yıllarda artış göstermesi ve İzmir'den gelen Gümüldür , Doğanbey karayolunun tamamlanmış olmasıdır.

HARİTALARIN LİSTESİ

Harita I : Seferihisar Yerleşim Planı

Harita II : Sığacık Mahallesi Yerleşim Planı

**Harita III : Seferihisar'ın Mahalleleri (Çolak İbrahim ,
Camii Kebir , Hıdırlık , Turabiye ve Tepecik)**

B İ B L İ Y O Ğ R A F Y A

- AKIN , H. : Aydınoğulları Tarihi Hakkında Ank.1968 Sf.83
- AKURGAL E. : Anadolu Uygarlıkları Ank.1988
- CERAM C.W. : Tanrıların Vatanı Anadolu İst. 1984
- CELGİN G. : Eski Yunan Edebiyatı İst. 1990
- DARKOT B. : İslam Ans. “ Sivrihisar Mad.”Cilt 10 Syf. 727 İstanbul
- DARKOT B. TUNCEL M. : Ege Bölgesi Coğrafyası 1995 İstanbul Sf. 45
- D.İ.E. : Seferihisar Nüfus Sayım Sonuçları 1990
- ERHAT A. : Herodot Tarihi İst. 1983
- ERTİN G. : Urla Yarımadası Güneydoğusunun Coğrafi Özellikleri ,
Türk Coğrafya Dergisi 32. Sayı Sf.327 İstanbul 1998
- GÜNALTAY A.Ş. : Yakın Şark II “Anadolu” Ank.
- İzmir İl Yıllığı : Cumhuriyetin 50 nci Yılında İzmir 1973
- M.T.A. : Geothermal Energy
- MANSEL A.M. : Ege ve Yunan Tarihi , Türk Tarih Kurumu Yay.XIII Dizi
Ankara 1984

ORME Jeotermal Müh. Sanayi ve Tic.A.Ş. 1992

Seferihisar Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü 1996

Seferihisar 1/1000 Ölçekli Kesin İmar Planı Açıklama Raporu

Seferihisar Tanıtım Rehberi : Seferihisar Belediyesi 1993

Seferihisar Jeotermal Alanı Raporu

TÜRK ANSİKLOPEDİSİ : “Seferihisar” Cilt 28 Syf.268 Ank.1980

T.C. Başbakanlık Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü 1971-96 Arası Döküman
Cetveli

Uzunçarşılı İ.H. : Osmanlı Tarihi Cilt 1 1947 Sf. 19

* Eski Döneme Ait Fotoğraflar Şevki SOYER'in Albümünden Alınmıştır.

* Akarca ve Sıgacık Fotoğrafları Emlak Market Dergisinden alınmıştır.

